

www.gorabg-magazine.info

10/2020

ТОРА

СПИСАНИЕ ЗА ЕКОЛОГИЯ И ГОРСКО СТОПАНСТВО

Европейска награда

ПОСТИЖЕНИЯТА НА БЪЛГАРИЯ
В ОПАЗВАНЕТО НА СТАРИТЕ ГОРИ

Лесозащита

ДЪБОВАТА КОРИТУХА
– ОПАСЕН ВРЕДИТЕЛ

Ловно стопанство

АФРИКАНСКАТА ЧУМА
ПО СВИНЕТЕ ПРЕЗ МОДУЛ „ЛОВ“

STIHL

www.stihl.bg

цена 3 лв.

9 770861 757009

МАКСИМАЛ- НА ПРОИЗВО- ДИТЕЛНОСТ ПРИ МИНИ- МАЛНО ТЕГЛО

Високопроизводителните моторни триони на STIHL за използване в горското стопанство са пригодени да издържат на големи натоварвания. Те са мощни и здрави и се справят с всяко предизвикателство при професионална употреба, тъй като са подходящи за всички дейности в гората. Съчетават ниско тегло и висока мощност с изключителен комфорт при работа, което ги прави предпочитана марка машини в този клас.

WWW.STIHL.BG

STIHL

Обръщение на Десислава Танева – министър на земеделието, храните и горите, по случай Новата 2021 година

**Скъпи лесовъди и служители
в горската система,
Уважаеми читатели
на списание „Гора“,
Колеги,**

Вярвам, че повечето от Вас искат час по-скоро да кажат „сбогом“ на една година, белязана от непозната и коварна пандемия. Година, която ще запомним с опустошителните горски пожари в Австралия, Сибир, Бразилия и Калифорния, с екологичното бедствие в Арктика, причинено от изтичане на дизелово гориво, с мащабните наводнения в Нигерия и Сенегал. Припомняйки тези катаклизми, някои ще си помислят, че природата е благосклонна към нас. И ще бъдат прави, но само донякъде. Защото опазването на огромното природно богатство, каквото са българските гори, дължим на доблестното и отговорно поведение на стотиците лесовъди, които професионално и ефективно ги поддържат в отлично структурно и функционално състояние. С грижата на добър стопанин те отглеждат, възстановяват и разширяват горските площи, прилагат мерки за борба с вредителите и с незаконните практики, потушават пожари, опазват дивечовото разнообразие, водите и ландшафта.

Дами и господа, ако за някои думата на 2020-а е „пандемия“, „локдаун“, „коронавирус“, за мен тя е „предизвикателство“. Светът, Европа и страната са изправени пред големи промени и предизвикателства. Свидетели сме на негативни въздействия върху горите, предизвикани от климатичните промени. Унищожаването на големи територии вследствие на бури, пожари, суша, вредители и болести намалява способността на горите да изпълняват своите многобройни стопански и естетически функции. Климатичните промени не са в необозримото бъдеще, те вече са факт и могат да забавят икономическия растеж и да увеличат бедността. Единственият отговор са твърди и отговорни политически решения, които ще смекчат последствията, в това число и социалната уязвимост. Затова Министерският съвет одобри през октомври Национална стратегия и План за действие за адаптиране към изменението на климата на Република България. Основните цели, които са заложили в Плана, са: подобряване на знанията и осведомеността за адаптиране към изменението на

климата, подобряване и защита на горските ресурси и на техния потенциал за устойчиво използване. В тази връзка бе предвидено през 2020 г. да бъдат залесени 20 000 декара. Планираното пролетно залесяване е изцяло изпълнено, а есенното се извършва по план. Редица превантивни мерки са предприети и за ограничаване на сечите край водните течения, водоемите и водоохранните гори, въведохме годишно регулиране на възобновителните сечи във високоствъблените гори и други. Прилаганите лесовъдски системи и подходи са насочени към поддържане и защита на биоразнообразието, местообитанията, почвата, водните източници, климата и качеството на въздуха.

Огромно постижение на цялата гилдия е голямата награда „Натура 2000“ на Европейската комисия. Тя е признание за усилията, които цялата лесовъдска общност полага за съхраняване на горите във фаза на старост. Голямо предизвикателство бе и овладяването на африканската чума по свинете. Програмата за ограничаване на разпространението ѝ в България, както сред домашните, така и сред дивите свине, вече дава резултат. Стриктно спазваме комплекс от мерки и изпълняваме приоритетно задачата за намаляване на популацията на дивата свиня. Незаконната сеч и браконьерството са другите две предизвикателства пред устойчивото развитие, с които горските служители, съвместно с МВР и НАП, успешно се справят и не допускат драстични нарушения на разпоредбите. За ограничаване на т.нар. екологични престъпления помага и привличането на местните власти и общности, и неправителствените организации.

В последните години нарастват общественият интерес и очакванията към горите в световен, европейски и национален мащаб. Той е предизвикан от тяхната жизненоважна роля за осигуряване на множество ползи за околната среда, икономическото и социалното развитие и поминък.

Ако думата ми за 2020-а е „предизвикателство“, бих искала за 2021 г. тя да е „вяра“. Бъдете готови за нови предизвикателства, вярвайте в себе си и в своите възможности. Съберете кураж и посрещнете промените. Вярвам в доблестта, експертизата и отговорността на всеки един от Вас. От все сърце желая здраве на Вас и близките Ви. Светли и спокойни празници и честита Нова година! 🍀

”

**ВЯРВАМ В
ДОБЛЕСТТА,
ЕКСПЕРТИЗАТА И
ОТГОВОРНОСТТА
НА ВСЕКИ ЕДИН
ОТ ВАС.**

“

Издание на Изпълнителната агенция по горите

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:

д-р инж. ЦЕНКО ЦЕНОВ
заместник изпълнителен
директор на Изпълнителната
агенция по горите

Секретар:

РАДКА ЛЯХОВА
главен експерт в дирекция
„Информационно-административ-
ни дейности“ в ИАГ

Членове:

инж. ВАЛЕНТИН ЧАМБОВ
началник на отдел „Промени
в горските територии“ в дирекция
„Горски територии“ в ИАГ

д-р инж. ГЕОРГИ ГОГУШЕВ
заместник-директор на
Регионалната дирекция
по горите - Благоевград

проф. д-р ИВАН ПАЛИГОРОВ
декан на факултет „Стопанско
управление“ в Лесотехнически
университет

доц. д-р ГЕОРГИ КОСТОВ
ръководител на катедра
„Лесовъдство“ в Лесотехнически
университет

инж. АНТОНИНА КОСТОВА
държавен експерт в дирекция
„Търговски дружества и държавни
предприятия“ в Министерството
на земеделието, храните и горите

Главен редактор:

ГЕОРГИ ГРОЗДЕВ
grozdev_georgi@abv.bg

Редакционен екип:

ЮЛИЯ СЪБЧЕВА
yulia_sabcheva@abv.bg

ЖЕНЯ СТОИЛОВА
zhenia.stoilova@gmail.com

СВЕТЛАНА БАТАШКА
sv_vatashka@yahoo.com

инж. ВАНЯ КИСЬОВА-ИЛИЕВА
vaniakisiova@abv.bg

Дизайн и предпечат:
ЛИЛИ ШИВАРОВА
shivarova_gora@abv.bg

Счетоводство:
СТАНИСЛАВА КРУМОВА
tania_mit@abv.bg

Съдържание:

1 ОБРЪЩЕНИЕ ПО СЛУЧАЙ НОВАТА 2021 ГОДИНА

Обръщение на Десислава Танева –
министър на земеделието, храните и
горите, по случай Новата 2021 година

3 НАГРАДАТА

Европейска награда за
постиженията на България
в опазването на старите гори

6 ОТАИЧИЯ ЗА ВИСОК ПРОФЕСИОНАЛИЗЪМ

Лесовъд на годината 2019

8 ПОЖАРИТЕ

Двадесет години след
опустошителния пожар
на „Мальовица“

11 ДЕЦАТА И ДИВАТА ПРИРОДА

300 деца годишно се обучават
в ДЛС „Воден – Ири Хисар“

Адрес на редакцията

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 02 988 86 42;
тел./факс: 02 988 04 15.
<http://www.gorabg-magazine.info>
E-mail: gora@iag.bg, www.iag.bg

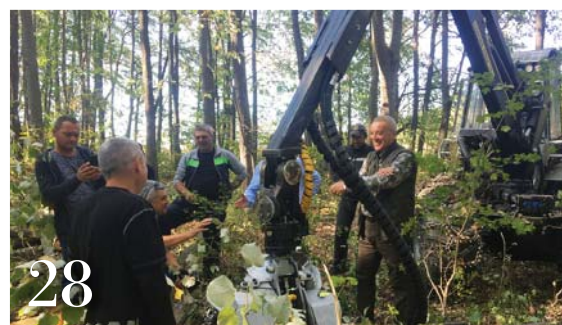
Банка ДСК ЕАД,
гр. София, клон Стамболийски,
IBAN: BG97STSA93003104045001
BIC: STSABGSG

Годишен абонамент - 30 лв.
Отделен брой - 3 лв.

Печатни коли 4.
Формат 1/8 от 60/90.
Броят е подписан за
печат на 27.11.2020 г.
Индекс 20346.
Печат „Фатум“ ООД
ISSN 0861 - 7570

21

28

12 ГОРСКИЯТ СИ СПОМНЯ

Като гледам какви дърва се горят,
просто ми е жал

14 ЛОВНО СТОПАНСТВО

Африканската чума по свинете
през модул „Лов“

16 НЕЩО ПОВЕЧЕ ЗА

Втора част: Диалог и
сътрудничество извън
националните граници

21 РЕПОРТАЖ

В ДГС – Сливница, залесяват
с медоносни дървесни видове

22 ЛЕСОЗАЩИТА

Дъбовата коритуха – опасен
вредител за горите на България

26 ГОДИШНО СЪДЪРЖАНИЕ

28 ТЕХНО ФОРЕСТ БГ

Европейска награда за постиженията на България в опазването на старите гори

✓ **Модел на сътрудничество, които трябва да бъдат приложени в голям мащаб**

✓ **Европейският съюз отличи постиженията в опазването на природата в Европа**

15 октомври 2020 г., Брюксел

Изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов със специалната награда на европейските граждани за проекта „Партньорство за опазване на българските стари гори в „Натура 2000“ след пристигането ѝ в България. Церемонията се проведе онлайн заради епидемията от COVID-19.

Европейският комисар по въпросите на околната среда, океаните и рибарството Виргиниус Синкявичюс обяви на 14 октомври носителите на наградата „Натура 2000“ за 2020 година. Отличените шест проекта са от Финландия, Франция, Белгия, Испания, България, както и един трансграничен с участието на партньори от Румъния, Австрия, Унгария, Чешката република, Словакия и Украйна. Наградата „Натура 2000“ е признание за успеха в опазването на природата в целия Европейски съюз и помага за повишаване на осведомеността за едно от най-забележителните постижения на Европа – мрежата от защитени територии „Натура 2000“.

Комисар Синкявичюс сподели: „Пандемията от COVID-19 разкри връзката между здравето и устойчиви общества и поддържането на нашата естествена околна среда в добро състояние. Тазгодишните победители доказват, че инвестирането на време, енергия и средства в опазването на природата носи големи ползи за природата, а и за самите нас. Те показват как еколози, земеделски стопани, лесовъди, местни общности, инфраструктурни дружества и органи могат да работят съвместно за постигането на осезаеми резултати за природата и хората. Това са модели на сътрудничество и решения, които трябва да бъдат приложени в голям мащаб, ако искаме да изпълним ангажиментите по стратегията на ЕС за биологичното разнообразие“.

Специалната награда на европейските граждани беше връчена на проект „Партньорство за опазване на българските стари гори в „Натура 2000“, ръководен от Изпълнителната агенция по горите, Министерството на земеделието, храните и горите, WWF – България, Асоциацията на парковете в България и Сдружението за дива природа „Балкани“. Проектът спомогна за съгласуване на конфликтни интереси при определянето на защитени горски територии, попадащи в „Натура 2000“. Партньорите извършиха задълбочени проучвания и картографиране с помощта на географска информационна система, за да изготвят опис на старите гори в горските местообитания, които са държавна собственост. Окончателният списък на обектите беше определен от заинтересованите страни по време на продължителен процес на обмяна на информация и консултиране. В резултат още 109 300 ха стари гори бяха определени като защитени територии, в които се забранява дърводобивът.

„ГОРАТА НИ ДАРЯВА И С НЕЗЕМНА ДИВА КРАСОТА.“

66

Всички инициативи са формирани в рамките на ведомството и са осъществени без подкрепата – финансова или институционална – на Европейската комисия или други донори

Д-р инж. ЦЕНКО ЦЕНОВ

За нас е огромна чест да получим признание за дейностите ни за запазване на българските гори и по-специално за защитата на горите във фаза на старост в зоните „Натура 2000“.

Българските гори имат съществена роля за зелената икономика на страната, опазването на биоразнообразието и водите, намаляването на риска от бедствени наводнения, суша и пожари, за задоволяването на потребностите на обществото от уникалните горски суровини. В същото време те са ключов фактор за подобряване на средата на живот, туризма, бизнеса и спорта. Това определя управлението на този ресурс като изключително важна и отговорна задача, поверена на лесо-въдите. Българските лесо-въди осъзнават своята отговорност, която произтича от това.

Една трета (3.8 млн. ха) от територията на страната ни е покрита с гори, като около 50 % от тях са включени в мрежата „Натура 2000“, а 63 % от горите в „Натура 2000“ са класифицирани като природни местообитания от значение за европейската общност. Това е резултат от съвместната работа на няколко поколения български лесо-въди и активните през последните 30 години природозащитни организации.

Лесо-въдите в България винаги са били в основата на опазването на природата. Те са иницирали обявяването на първите български резервати през 1933 г., както и на първия народен парк на Балканите през 1934 година. При формирането

на политиката за управление на зоните от екологичната мрежа „Натура 2000“ през 2009 – 2010 г. българските лесо-въди поемат своята отговорност за постигане на целите на екологичната мрежа, като се предприемат мащабни и комплексни действия. Важно е да се отбележи, че всички инициативи в тази насока са формирани в рамките на ведомството и са осъществени без подкрепата – финансова или институционална – от страна на Европейската комисия или други донори. Съ-евременно са разработени „Режими за устойчиво управление на горите в „Натура 2000“, които представляват комплекс от теоретични насоки и практическо ръководство за поддържане и подобряване на природозащитния статус на горските местообитания. През 2010 г. те са приети от Националния съвет за биоразнообразие, а през 2011 г. стават част от нормативната уредба за стопанисване на горите.

Горите във фаза на старост са елемент от системата за поддържане на благоприятното природозащитно състояние на горските местообитания в „Натура 2000“. Благодарение на съвместните усилия на държавните органи, природозащитните неправителствени организации, експерти от научноизследователски организации през ноември 2016 г. със заповед на министъра на земеделието и храните се обособяват 110 000 ха държавни гори за „гори във фаза на старост“ в „Натура 2000“. Практически това означава удвояване на площта на съществуващите в страната резервати, или с други думи – площта на горските екосистеми, които функционират без човешка намеса.

Обособяването на горите във фаза на старост се осъществява в широк контекст на природосъобразно горско стопанство, формиран от съвременната горска политика на България. Основен акцент в тази политика е адаптивното управление на горите едновременно към климатичните промени, съвременните икономически и социални потребности, развитието в нормативен и практически аспект на политиките за реализация на екосистемните услуги и ползи от горите и, разбира се, опазване на всички чувствителни елементи на биоразнообразието, зависещи от горските екосистеми.

Гората, нашата българската гора, и не само, наред с всичко останало, което тя дава на хората, ни дарява с неземната си дива красота. Те, хората, вече преосмислят своето отношение към нея и очакват резултати.

Д-р инж. Елена Рафаилова – ИАГ, инж. Елена Крижан – МЗХГ, инж. Николай Василев – ИАГ, инж. Нели Дончева – WWF – България, д-р инж. Кирил Ташев – ИАГ (прави от ляво надясно), д-р инж. Ценко Ценов – ИАГ, Веселина Кавръкова – WWF – България, инж. Тома Белев – Асоциация на парковете в България, Андрей Ковачев – Сдружение за дива природа „Балкани“.

Значението на отличието

Ключовият елемент на постигнатия успех при обявяване на горите във фаза на старост е осъзнаването на отговорността на държавната горска администрация към необходимостта от ефективно прилагане на философията на „Натура 2000“ в управлението на горите в защитените зони. Съвместната работа между държавната администрация и неправителствения сектор и усилията в полза на общата цел за опазване на българската гора са ключът към постигнатите резултати.

Основополагащ фактор за обединяването на личности и организации с различни в гледните точки и стратегическата визия за опазването и съхра-

няването на горите е дефинирането на обща цел. Въпреки различните и често противостоящи си позиции, наличието на коректно формулирана обща цел се превръща в катализатор за обединяване на обществената енергия и нейното превръщане в ефективна съвместна работа.

Българската държава е пионер по отношение на управлението на защитените зони от „Натура 2000“ с акцент върху опазването и поддържането на старите гори в тях.

Получаването на подобна награда е изключителна чест и се възприема като признателност за положените дългогодишни усилия на лесовъдите в нашата страна. Един процес, започнал преди около 100 години с обявяването на първите резервати в България, в днешни дни се адаптира към съвременните

политики и практики по консервация и опазване на вековните гори. Ние сме изключително щастливи и горди от полученото признание и заявяваме, че усилията на българската държава, разбира се, с подкрепата на неправителствените организации и българското общество, ще продължат да бъдат насочени към опазване на природните европейски и световни ценности.

Поглед към сцената в момента на обявяването на наградата в Брюксел.

Емоции преди да стане ясен резултатът.

Лесовъд на годината 2019

✓ **Престижното годишно отличие за заслуги в лесовъдската професия е на д-р инж. Анна Петракиева**

✓ **Номинирани горски инспектори**

Престижното отличие „Лесовъд на годината“, което се връчва традиционно на официалното честване на Седмицата на гората в началото на април, тази година бе отложено за неопределено време в условията на пандемия. До края на годината такава церемония не бе възможно да се проведе. Представяме ви тазгодишните номинации за приза „Лесовъд на годината“, както и за „Служител по контрола върху дейностите по опазване на горските територии“ за 2019 година.

Д-р инж. Анна Петракиева

”

ТОВА ОТЛИЧИЕ БИ ТРЯБВАЛО ДА СЕ ВРЪЧИ НА ВСИЧКИ КОЛЕГИ, КОИТО ПОДКРЕПИХА ИДЕЯТА И РАБОТАТА ПО ГОРСКА ПЕДАГОГИКА ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ.

“

Красимир Кайряков

ПРИЗЪТ „ЛЕСОВЪД НА ГОДИНАТА 2019“ се присъжда на д-р инж. Анна Петракиева – директор на ДПП „Витоша“.

ПОДГЛАСНИЦИ са инж. Евгения Христова – директор на ДГС – Мездра, инж. Исмаил Моллов – директор на ДЛС „Дикчан“ – с. Сатовча, инж. Емил Войводов – директор на ДГС – Ардино.

ПРИЗЪТ „ЗА ЦЯЛОСТЕН ЛЕСОВЪДСКИ ПРИНОС“ е присъден на инж. Симеон Ефремов – последен директор на ДГС – Първомай (до закриването му през юни 2020 г.), а понастоящем инспектор в Областно звено в ЮЗДП – Благоевград.

ПРИЗЪТ „ЗА ЗНАЧИТЕЛЕН ПРИНОС ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ИМИДЖА НА ЛЕСОВЪДСКАТА ПРОФЕСИЯ“ се присъжда на доц. д-р Янчо Найденов.

Д-р инж. АННА ПЕТРАКИЕВА е родена на 18.07.1974 г. във Велико Търново. Завършва Лесотехническия университет, специалност „Горско стопанство“, през 1998 година. Започва работа в МЗГАР, а от ноември следващата година – в НУТ (сега ИАГ), където координира дейността на единадесетте природни парка в България. През 2008 г. защитава научно-образователна степен „доктор“ в катедра „Лесовъдство“ на ЛТУ, а от следващата година е и хоноруван преподавател. В края на юли 2019 г. е назначена за директор на ДПП „Витоша“. Била е член на Висшия експертен екологичен съвет към МОСВ, на Националния съвет за биологично разнообразие, както и на Комитета по наблюдение на ОП „Околна среда“.

От 2009 г. е заместник-председател на Съюза на лесовъдите в България, а от 2011 г. е и член на Президентството на Съюза на европейските лесовъди.

През 2009 г. по нейна инициатива започва работата по утвърждаване на горската педагогика в България, като от 2014 г. води

едноименната дисциплина в ЛТУ. От 2015 г. е инициатор и организатор на редица национални и регионални обучения по горска педагогика, които дават старт в развитието на работата с подрастващите и широката общественост в нашата страна. През 2015 г. заедно с колегите си от ИАГ започват националната кампания „Лесовъд за един ден“, която се провежда традиционно в рамките на Седмицата на гората.

През 2019 г. съвместно със СЛБ организира и първата национална среща на горските педагози у нас.

Заслугите ѝ за развитието на горската педагогика на национално ниво стават повод за номинацията, направена от Дружеството на лесовъдите на ИАГ към СЛБ.

По повод признанието на лесовъдската колегия д-р Петракиева споделя: „Това отличие би трябвало да се връчи на всички колеги, които подкрепиха идеята и работата по горска педагогика през последните години“.

Инж. СИМЕОН ЕФРЕМОВ е роден на 16.07.1969 г. в Петрич.

Завършва ЛТУ, специалност „Горско стопанство“, през 1996 година.

През 2001 г. работи в РУГ – Благоевград. В ДЛ – Катунци, постъпва през 2004 г. като зам.-директор, а от 2005 до 2018 г. е директор. От

2018 г. е директор на ДГС – Първомай, до закриването му през юни 2020 година. Понастоящем е инспектор в Областно звено в ЮЗДП – Благоевград.

Като ръководител постига високи успехи в опазването, съхраняването и умножаването на горите в Благоевградски регион. Взема активно участие в справянето с кризисни ситуации и с личния си пример напътства младите лесовъди в тяхната работа за благото на гората и обществото. Със своите организаторски и професионални качества допринася за сплотяването на ръководните от него колективи, което спомага за ефективното и навременното изпълнение на производствените задачи.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ е роден на 12.06.1947 г. в с. Катунец, Ловешка област.

През 1970 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

През 1972 г. постъпва в ОСБ-ГДВ – Свищов. От 1982 г. е доктор по фитопатология,

а от 1985 г. – доцент в СА „Д. А. Ценов“ - Свищов, ЛТУ, ВТУ, ВСУ и НБУ. Чете лекции по горски екосистеми, екология, социална екология. От 1991 до 2017 г. е директор на ЛЗС - София. Специализирал в Белгия, Италия, САЩ, Сърбия, Унгария, Франция, Чехословакия, участвал в Работната група по болести към Международната комисия по тополите към ФАО.

Автор и съавтор на 250 статии, учебни помагала, студии и монографии. Дългогодишен член на редица редколегии на международни издания, експерт и съавтор на докладите по ОВОС. С особен принос е дългогодишната му дейност по съставянето на том II и III на алманаха „Дейци и учени от горското стопанство на България“. Съавтор на книгата „Лесозащитата в България“, дългогодишен сътрудник в списанията „Горско стопанство“ и „Гора“, както и вестник „Българска гора“. Издирва и издава исторически данни за горското дело в България.

НОСИТЕЛИ НА ОТЛИЧИЕТО „СЛУЖИТЕЛ ПО КОНТРОЛА ВЪРХУ ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ“ ЗА 2019 г. са Красимир Кайряков – горски инспектор в РДГ – Берковица (първо място), Благой Ташков – горски инспектор в РДГ – Пловдив (второ място) и Цветелин Павлов – горски инспектор в РДГ – Ловеч (трето място). За изключителните си заслуги при изпълнение на служебните задължения през 2019 г. служителите са наградени с грамоти на Изпълнителната агенция по горите и предметни награди.

КРАСИМИР КАЙРЯКОВ работи от 2018 г. в РДГ – Берковица, където бързо се доказва с резултатна работа и се нарежда сред най-добрите горски инспектори. Отлична оценка получава за сътрудничеството с представители на различни институции и участието си в организирани от ИАГ проверки на територията на други РДГ. За 2019 г. е съставил 117 акта за административни нарушения и 127 констативни протокола, с които са задържани 15 МПС, 21 коня, 39 каруци, 27 моторни триона, 63.83 пр. м³ дърва за огрев. 🌲

95 години

СЕДМИЦА
НА ГОРАТА

6 - 12 април

Създай, отглеждай, предай!

Призът „Лесовъд на годината“ допринася за имиджа на лесовъдската професия

Проф. д-р ИВАН ПАЛИГОРОВ -
председател на СЛБ

В ръководството на Съюза на лесовъдите в България – като най-голяма браншова организация по Закона за горите (2011 г.), многократно сме обсъждали и сме убедени, че процедурата по избор на лесовъд на годината е един от най-важните елементи на процеса за представяне и утвърждаване на авторитета и имиджа на лесовъдската професия в обществото. Един от най-важните стимули за професионално развитие и усъвършенстване на отделните колеги и заслужено признание за положените усилия и постигнатите резултати. С активната си професионална и гражданска позиция членовете на регионалните съвети на СЛБ на свои заседания потвърдиха високото доверие и организираха провеждането на процедурата за избор на лесовъд на годината за 2019 година. Съгласно приетите и утвърдени през последните повече от 10 години ред и критерии за избор на лесовъд на годината получихме 15 номинации за 18 лесовъди, от които Централното жури на неprisъствено заседание определи носителите на приза „Лесовъд на годината 2019“, неговите подгласници, както и носителя на приза „За значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия“. Главните ориентири в аргументите за избор от представените номинации за „Лесовъд на годината 2019“ бяха свързани с отбелязването на няколко важни кръгли годишнини – 140 години от основаването на държавното горско ведомство, 120 години на горския печат и 110 години от основаването на Съюза на лесовъдите в България. В многообразието от дей-

ности тези годишнини бяха огласени широко пред нашето общество. В лесовъдската колегия все по-убедително се налага потребността да се отваряме към обществото, към заинтересованите страни и обществени групи, с

помощта на които можем по-лесно да преодоляваме големите проблеми при стопанисването, ползването и опазването на горите. В тази посока още през 2015 г. СЛБ възприе да организира и развива познанията и уменията на колегията в областта на горската педагогика, като през 2019 г. бе организирана и се проведе Първата национална среща на горските педагози в България. Най-съществен е приносът за развитието на този процес, както и за организацията на срещата, на д-р инж. Анна Петракиева, която заслужено бе открита при гласуването на Централното жури. Номинираните подгласници на носителя на приза „Лесовъд на годината 2019“, както и носителят на приза „За цялостен лесовъдски принос“ са доказани професионалисти лесовъди и ръководители, които успяват да постигнат добри годишни показатели по критериите. За съжаление поради усложнената епидемична обстановка и отлагането на Седмицата на гората през 2020 г. – трето след двете отменени чествания през Втората световна война, наградите засега не са връчени. Бихме могли да обсъдим възможността в много съкратен състав, при изпълнение на противоепидемичните изисквания, да се проведе церемония по награждаването, която де се огласи по медиите. Така спечелилите ще получат признанието не само на лесовъдската колегия, но и на заинтересованите обществени групи. 🌲

ВИОЛЕТА КОТОВА е бакалавър по екология и опазване на околната среда в Лесотехническият университет, защитава дипломна работа на тема „Естественото възобновяване след пожари в района на х. „Мальовица“, Рила планина“. Понастоящем завършва специалност „Екологично управление на планински райони“ с двойна диплома от Университета в Болцано, Италия, и Университета в Инсбрук, Австрия. Има интереси в сферата на геотехническите системи и дистанционните изследвания с приложение върху природни нарушения в горски екосистеми, климатичните промени и честявящите екстремни събития.

” ПРИЧИНАТА ЗА ВЪЗНИКВАНЕТО НА ПОЖАРА И ДО ДНЕС ОСТАВА НЕЯСНА, КАТО ОСТАВАТ СЪМНЕНИЯТА ЗА УМИШЛЕНО ЗАПАЛВАНЕ. ДЪЛГАТА СУША И ВИСОКИТЕ ТЕМПЕРАТУРИ СА ПРЕДПОСТАВКА ЗА ДОСТИГАНЕТО МУ ДО ТЕЗИ МАЩАБИ.

“

Двадесет години след опустошителния пожар на „Мальовица“

✓ **Какво се случи след това и какво е бъдещето**

ВИОЛЕТА КОТОВА, доц. д-р МОМЧИЛ ПАНАЙОТОВ

През август се навършиха 20 години от големия пожар в района на туристическия комплекс „Мальовица“, който опустоши 370 ха клекови съобщества и субалпийски гори. 2000 г. е отчетена с едно от най-сухите лета в България, като на много места липсват валежи през целия август. Тези знойни условия стават предпоставка за рекорден брой горски пожари. Двадесет години по-късно можем да надникнем в процесите на възстановяване на горския облик на тази красива част на Рила.

Характерен белег на пожарите през 2000 г. е фактът, че засягат голям брой защитени природни територии с висока консервационна значимост. Най-силно пострадали са Националните паркове „Рила“ и „Централен Балкан“, но в момента на възникване на конкретния пожар в страната действат още над 25. По сведения от бюлетина на Ситуационния център за управление на кризи при Министерски съвет (сега Постоянна комисия за защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи) пожарът над туристическия комплекс „Мальовица“ - местност Преките реки, възниква на 23 август 2000 г. и бързо обхваща местността и рида Ръждавица. Развитието на огнената стихия заплашва да достигне туристическите сгради в района на Централната планинска школа „Мальовица“ (ЦПШ), ски съоръженията, хижа „Мальовица“, а в случай на прехвърляне на коритото на река Мальовица - и резерват „Урдина река“. За да се овладее пожарът, в гасенето постепенно се включват 470 души, много от тях доброволци. Участие в операцията взимат хеликоптер на ВВС и селскостопански самолети. Чрез изсича-

не на просеки в близост до х. „Мальовица“, ски пистата пред ЦПШ и по протежение на туристическата пътеката е постигнато ограничаване на пожара. На 30 август е обявено, че пожарът е загасен, но на 1 септември, вследствие на много силен вятър, той се възобновява. В следващите дни вятърът значително намалява и в бюлетина на ситуационния център от 4 септември се обявява, че на територията на страната няма действащи пожари. Общо над 10 дена се провеждат мероприятия за ограничаване на огнената стихия, като опожарената площ достига 370 хектара. Причината за възникването на пожара и до днес остава неясна, като остават съмненията за умишлено запалване. Дългата суша и високите температури са предпоставка за достигането му до тези мащаби. Пострадалата местност е заета главно от клекови съобщества (*Pinus mugo*) в зоната на горната граница на гората. По-малка площ е от субалпийски гори с доминиращ вид бяла мура (*Pinus peuce*), участие на обикновен смърч (*Picea abies*), бял бор (*Pinus sylvestris*) и обикновена бреза (*Betula pendula*). Най-засегнатите места са източният склон на рида Ръждавица, близо до Свинското езеро, и някои по-стръмни участъци на двата долинни склона на Средна прека река. В тези места е налице пълно изгаряне на клековата растителност. Освен клекови съобщества в района са унищожени уникални находища на редки, защитени и ендемични растителни видове като рилска иглика, български омайник, златиста кандилка (Ташев, 2001, сп. „Гора“). На места започват и ерозионни процеси поради стръмните склонове и силно нарушената структура на почвата. Почти десетилетие по-късно, по време на много снежната зима на 2012 г., от стръмен участък пада и лавина, която пресича пътеката за х. „Мальовица“. Само щастливата случайност, че в този момент там не

Изглед от източния склон на рида Ръждавица. Вижда се възобновяването с ива, единични офики (оранжево-червени багри) и оцеляла група от клек и бяла мура, 07.10.2017 г.

е имало хора, е причината да няма жертви. Нанесени са щети на водохващане и групи дървета (Панайотов, 2012, сп. „Гора“). Добри познавачи на планината споделят, че не помнят лавини по този склон, докато е бил зает от клек и бяла мура, но след пожара те стават ежегодни на няколко по-стръмни участъка. Не на последно място, опожаряването променя значително визуалното възприятие на пейзажа и над десетилетие туристите избягваха района на Преките реки за излети, а гледката към склона на рида Ръждавица буди редица дискусии.

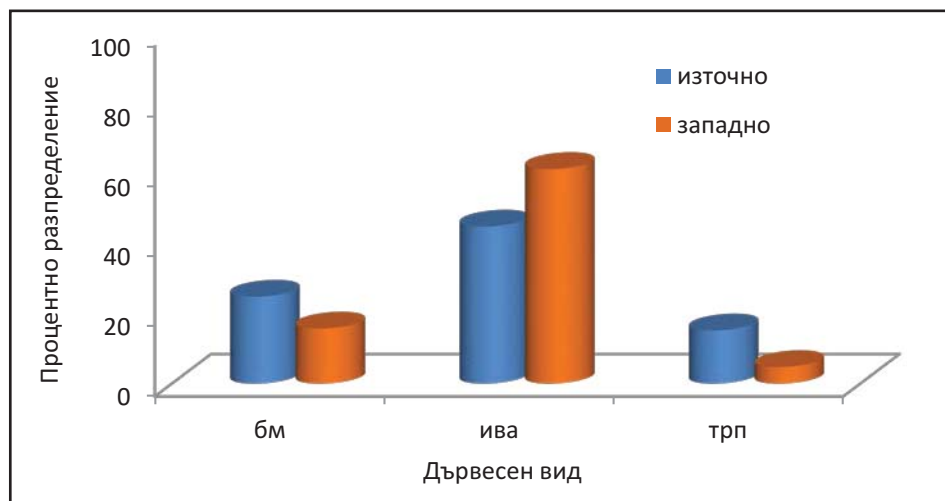
Възобновяването след опустошителния пожар

През годините районът бе наблюдаван от катедра „Дендрология“ при Лесотехническия университет, а през 2017 г. за дипломната разработка на Виолета Котова бяха събрани и теренни данни. Пожарната местност е с разнообразен, пресечен хълмисто-долинен релеф. Той създава предпоставки за различни условия с оглед на изложението и съответно ефектите върху слънчевото греене. Възстановяването на растителните съобщества на обгорелия терен започва още на следващия вегетацио-

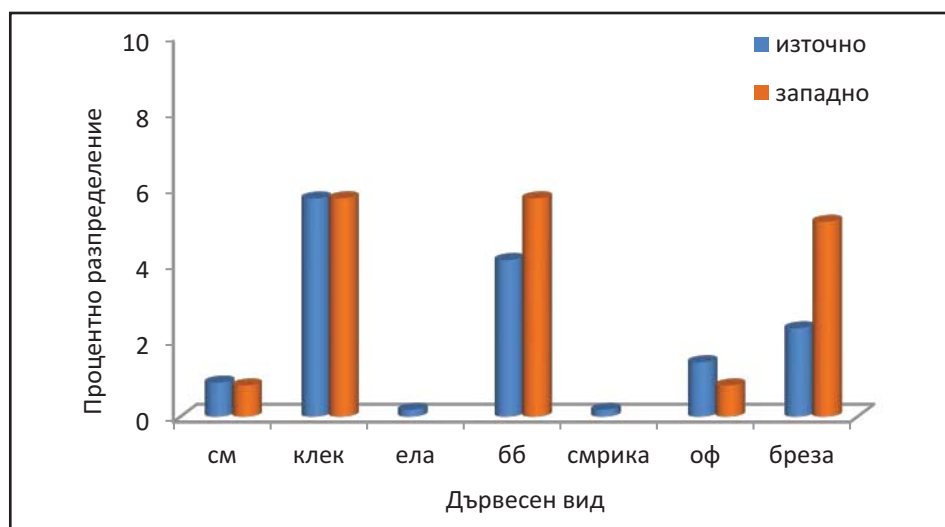
нен сезон с настаняването на тревна растителност. Тя е доминирана от теснолистна върбовка (*Epilobium angustifolium*), приземен вейник (*Calamagrostis epigejos*) и видове от род светлика (*Luzula*). На втората до петата година след пожара (в зависимост от изложението на склона) се появява козят върба (*Salix caprea*), която много бързо обзема почти напълно склоновете. Другите типични широколистни пионерни видове - трепетликата и брезата, се появяват само на отделни места и са с групов строеж. Наблюденията в този пожар и няколко сходни, както и възобновяването на ветровални площи потвърждават, че ивата се оказва един от най-важните, а често и най-важният вид в първоначалното възобновяване на засегнати от големи природни нарушения площи в планините ни. Противно на общото разбиране, че иглолистните видове се появяват много по-късно, още на шестата година след пожара вече има поници от бяла мура (*Pinus peuce*). С по-малко участие са клекът (*Pinus mugo*) - 6 %, белият бор (*Pinus sylvestris*) - 5 %, офиката (*Sorbus aucuparia*) - 1 %, брезата (4 %) и смърчът (единично участие). Въпре-

ки тяхното ограничено разпространение те допринасят за по-голямото видово разнообразие на бъдещото растително съобщество. За по-голямото участие на бялата мура (21 %) спрямо другите иглолистни видове способства и фактът, че на места в опожарената територия са оцелели единични дървета, които бързо започват да разпръскват семена. В действителност пожарни следи върху беломурови дървета в околните гори и дендрохронологичен анализ на тези дървета показват, че в района и преди е имало пожар (през 30-те години на миналия век). Данни на Радков и Стоев (1963 г.) потвърждават тази информация.

Интересно наблюдение, което прави впечатление, е развитието на козят върба предимно между клоните на изгорелия клек и в по-слабо отношение на напълно голи пространства. Това може да се дължи на различни причини. От една страна, клоните на клека формират специфичен микроклимат - регулират слънчевата радиация, водния режим и намаляват кинетичната енергия на дъждовните капки, предпазвайки почвата от разрушаване. От друга страна, мъртвата дървесина

Фиг. 1. Процентно сравнение на трите доминиращи вида в подраста на пожара според изложението. Съкращения: бм - бяла мура (*Pinus peuce Griseb.*); ива (*Salix caprea L.*); трп - трепетлика (*Populus tremula L.*)

Фиг. 2. Процентно сравнение на недоминиращите видове в подраста на пожара според изложението. Съкращения: см - обикновен смърч (*Picea abies Karst.*); клек (*Pinus mugo Turra*); ела (*Abies alba Mill*); бб - бял бор (*Pinus sylvestris L.*); смрика (*Juniperus communis L.*); оф - офика (*Sorbus aucuparia L.*); обикновена бреза (*Betula pendula Roth.*)

служи за убежище на фиданките на дървесни растителни видове срещу изгризване от диви животни като благороден елен, сърна, див заек. Между тях по-слабо е и първоначалното зачимяване. Фиданките от иглолистните видове, като бялата мура, белия бор, клека, се появяват и извън изгорелите клекови стъбла в конкуренция от тревните формации.

Очакваното бъдеще

С оглед на възобновителните процеси се очаква обликът на бъдещото горско растително съобщество, поне в следващите 30 - 40 години, да бъде от смесен тип, с широко участие на

козята върба. Постепенно процентното участие на иглолистните видове, предимно бяла мура и клек, ще се увеличава и след период от няколко десетилетия те ще започнат да доминират в състава. С нарастването на иглолистните и засенчването на козята върба постепенно тя ще намалява участието си за сметка на разширяване на територията на клека, а в зоната до около 2200 м н.в. - и на дървесните видове. В настоящия момент, а и през следващите няколко десетилетия, местността ще е с висока естетическа стойност благодарение на смесването на багрите на широколистните и иг-

лолистните видове. Особено впечатляващи са гледките в началото на лятото (юни), през юли при обилния розов цъфтеж на теснолистната върбовка и през есента, когато широколистните дървета и храсти се обагрят в жълто-червени тонове. Това дава потенциал да се обособят опознавателни маршрути с образователна и туристическа цел, което е от съществено значение предвид голямата популярност на района от туристическа гледна точка. Протичащите процеси са и от съществен научен интерес.

За жалост съдбата на горски екосистеми, повлияни от екстремни събития, не винаги е така оптимистична. На по-сухи и подлежащи на ерозия склонове големите горски пожари могат да бъдат последвани от много по-затруднен и забавен възобновителен процес, с дълготрайна загуба на горския облик. Значителни предизвикателства възникват и след големи каламитети на насекоми или ветровали и снеголоми. Предвид климатичните промени и зачестяващите екстремни климатични прояви, които са предпоставка за мащабни природни нарушения, усилията ни трябва да бъдат насочени към повишаване на устойчивостта на горите и способностите им за бързо възстановяване след подобни събития. Това може да бъде постигнато основно чрез повишаване на структурното и видовото разнообразие. Много важни са превантивните дейности и все по-доброто използване на технологични иновации с цел добро планиране на превантивни действия, много бързо откриване и реагиране, особено в случай на пожари. В това отношение от значителна помощ е бурното развитие на мобилни дроне, стационарни кули с термокамери и вече много достъпните сателитни наблюдения (например програма „Copernicus“ и Европейската информационна служба за горски пожари - www.copernicus.eu/en/european-forest-fire-information-system). Съвременните компютърни системи позволяват качествена обработка и анализ на събраните данни и моделиране на риска от различни събития, което трябва да е в основата на превантивните мерки. 🌳

300 деца годишно се обучават в ДЛС „Воден - Ири Хисар“

Инж. КАЛИНА ГЪЛБОВА е заместник-директор на Държавното ловно стопанство „Воден - Ири Хисар“. От 12 г. е служител в системата на горите - съществен опит придобива с работата си в Държавните ловни стопанства „Арамлиец“ - с. Огняново, и „Росица“ - м. Лъгът. С горска педагогика се занимава от 2018 г.

”

БАВНО ОБЩЕСТВОТО ОСЪЗНАВА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ „ИЗКЛЮЧВАНЕ“ ОТ МОБИЛНИТЕ ТЕЛЕФОНИ, ТЕЛЕВИЗИЯТА И ДРУГИТЕ ТЕХНОЛОГИИ, КЪМ КОИТО СМЕ РАЗВИЛИ ТЕЖКИ ЗАВИСИМОСТИ.

“

✓ След всяка група, която ни посещава, желаещите да дойдат при нас нарастват в геометрична прогресия

✓ В продължение на много години обръщаме внимание на децата само по време на Седмицата на гората, и то със засаждане на няколко фиданки и отчитане на мероприятия

Екологичното възпитание и образование на обществото (и децата в частност) е отговорност не само на учителите, а и на лесовъдите.

Постепенно горската педагогика се превърна в кауза за служителите на ДЛС „Воден - Ири Хисар“ и като естествено развитие на нещата - в един от приоритетите за Стопанството, наред със стопанисването на горите, дивеча, охраната и земеделието. Когато човек работи за кауза, той вдъхновява и увлича и други.

Така се стигна до второто обучение по горска педагогика на територията на ДЛС „Воден - Ири Хисар“, което приключи на 16 юли. В него участваха представители на Държавните ловни стопанства „Воден - Ири Хисар“, „Каракуз“ и „Несебър“, Държавните горски стопанства - Бяла и Горна Оряховица, Регионалната дирекция по горите - Русе, Дирекцията на Природен парк „Русенски Лом“, „Пролес инженеринг“ ООД. Колегите проявиха интерес, без това да им е служебно задължение. След приключилия курс горските педагози в ДЛС „Воден - Ири Хисар“ вече са шестима.

Лятото е един от предпочитаните от децата сезони, през който могат да дойдат във Воден. През есента и зимата, поради лошото време и натоварената училищна програма, често воденските горски педагози посещават различни училища в съседните населени места - градовете Исперих, Разград, Лозница, селата Острово и Дянково. Първоначално инициативата за заниманията беше на Стопанството. Започнахме активна комуникация с учители и родители. Начинанието ни бе посрещнато с ентузиазъм. След всяка група деца, която ни посещава, желаещите да дойдат при нас нарастват. Децата го приемат като забавление, забравят за телефоните си и се включват в игрите, всяка от които ги учи на нещо - поведение на животните, връзки в екосистемите, лесовъдски дейности, развива сетивата им или ги кара да творят. Децата имат свои любими игри в зависи-

мост от индивидуалните си способности. Понякога на гости идват цял клас деца с родителите си. Тогава в игрите активно се включват и майки, и татковци.

Ежегодно около 300 деца преминават заниманията по горска педагогика, организирани от служителите на ДЛС „Воден - Ири Хисар“. Работата продължава не само във Воден.

А може би е време и за съществени промени в това отношение. В голяма част от европейските страни дейностите по горска педагогика са залегнали в горското законодателство. В Германия и Австрия горската педагогика е част от обучението на децата от всички възрасти.

Бавно обществото осъзнава необходимостта от „изключване“ от големия град, от мобилните телефони, телевизията и другите технологии, към които сме развили тежки зависимости. Отваря се ниша, която някой ще запълни. От нас, лесовъдите, зависи дали ще оставим гората на „туристи“, които палят огньове безконтролно и замърсяват с отпадъци, или ще научим децата и обществото като цяло как да се наслаждават на природата и устойчиво да ползват ресурса гора. 🍓

Като гледам какви гърва се горят, просто ми е жал

✓ На гости при бай Тодор Горския, на 91 г.

✓ По-нагоре от началник на склад не се качих.

Цял живот близо до работниците. И така трийсет години

В Царево ме знаят като бай Тодор Горския. Тодор Атанасов Тодоров не го знаят, ако питаш. Постъпих на работа в Горското стопанство на 15 януари 1957 г. с основна месечна заплата 45 лева. Уволних се от казармата, отидох на село, а там няма никаква работа. Как ще живея? Аз съм от с.

Изгрев, Царевско, тогава беше Мичуринско. Имаше вакантна длъжност в селото ни и се реших да стана горски, въпреки че заплата бе малка, поне да имам пари за хляб. И се хванах!

В началото в Горското стопанство - Мичурин, нямаше дърводобив, беше само стопанисване на гората. През 1960 г. пуснаха план за дърводобив и тогава ме извика директорът и вика: „От утре те назначавам за ръководител на обект по дърводобива. (Завършил съм седми клас и

не съм карал никакви горски училища, само опит.) Ще ти увеличим заплата с 10 лева“. Беше станала 60 - направиха я 70. И останах... Започнахме да добиваме строителни материали, спуснати от Окръжното управление.

Големи трудности срещнахме в началото. Започнахме на обект на 15 км от Царево, а нямаше бригада. Накрая намерихме една бригада от шест човека. Директорът ми вика: „На тия хора ще им вземеш каруца. (Разполагахме само с една каруца и два коня, друг превоз Горското стопанство нямаше.) Ще получиш шест легла, шест одеяла, ще обзаведеш две овчарски колиби, ще поставиш леглата вечерта да спи бригадата там“.

Това го направих. Вземах каруцаря, закарахме леглата, поставихме ги в овчарските колиби, вечерта настанах бригадата да спи. Спаха една вечер и на другия ден дойдоха в Горското. Викат на директора:

„По тоя начин не можем да работим! Ние искаме условия. Искане като се върнем от работа, да си отидем при семействата. Да спим вкъщи и сутринта да ни докарате да започнем работа“. Така няколко дена не работиха, директорът се принуди тогава да намери превоз от ТКЗС-то и почна да извозва бригадата до обекта и обратно. В началото добивахме букови трупи, буков шперплат, занаятчийски трупчета. Извозването ставаше с животинска тяга - биволи и волове. Нямаше тогава трактори. Нямам снимки от онова време, та да се види. После след време излязоха моторните резачки. Тая бригада, която закарах аз, работеха на „дървени жаги“ на ръце. На ръце повалят, на ръце разкрояват. Големи „жаги“, големи бичкии. Беше трудоемко, но това се изживя, дойдоха машините и замениха всичко.

Аз бях началник на обект, приемах материалите в сечището, приемах ги на временен склад и ги експедирах. Същевременно изпълнявах три длъжности, бях и материално отговорно лице. По-нагоре от началник на склад не се качих. Цял живот близо до работниците. И така трийсет години.

Пенсионирах се на шейсет години. От пенсията съм много недоволен, нашето предприятие остана единствено с най-малките пенсии. С последното увеличение взимам 270 лв., а се пенсионирах с 60 лева. Много трудно живея трийсет години вече с такава пенсия. За да си поддържам семейството с пари, като се пенсионирах, си купих 10 овце, 5 кози, свиня майка и крава с теле. Спомагателна ферма за преживяване, на която работих, докато навърша 80 години. От пенсията не може да се живее! Недостиг на пари. Един път докторът ми изписа лекарства за 120 лева!

Тогава имаше голям пазар. Когато приемах материалите, дървесината се използваше най-рационално. Ако е 6 сантиметри дебелият край на дървото, ни задължаваха да го отделяме за целулоза. Той стандартът и сега е същият, не е променян от 1964 година.

99

СТАНДАРТТЕ
ГИ НАУЧИХ
НАИЗУСТ И
ЕТО - НА 91
ГОДИНИ ОЩЕ
ГИ ПОМНЯ!

66

Сега като гледам какви дърва се горят, просто ми е жал. Горят се минни подпори, горят се минни скари за дърва. А тогава имаше един другар Пиперков - той искаше да ме накаже. Много се държеше на асортиментното изпълнение. Имаше контрол. Този Пиперков идваше по сечищата и наблюдаваше. Даже ме намери в сечището, когато приемам. Приемам едно трупче осика, осиката е трепетлика, меко дърво. Вика ми:

- Защо това трупче си го турил в дървата?!

- Е, то - викам - е осика!

- Знаеш ли колко хиляди клечки за зъби ще се изкарат от това трупче?! Понеже имаше контрол, затягаше се дисциплината, ние спазвахме стандарта. Да се краде? Не! Като служител в Горското съм много доволен, че ми дадоха дървен материал без пари - по 6 кубика. Дойде началникът - маркира ги, добихме си ги - гредите за покрива на къщата. Ние сами си ги добивахме и си плащахме по някоя надница, на който е с чифта волове да ни изтегли материала, ще

му платя някоя надница, как няма.

Не можеше да се прави далавера. Ние бяхме едни страхливи, изпълнителни момчета, страх ни бе от директора инж. Ценов, той бе много строг. Уволни няколко човека, които си позволиха да дадат дърва на техни хора - приятели, без пари. Хванаха ги, уволниха ги. Ние бяхме изплашени. Бяхме дисциплинирани, щото имаше страх.

И така си изкарахме годинките... Не ни тежаха годините. Съпругата ми Вида е на 86. И тя получи 219 лева. И така като пенсионери започнахме демокрацията.

Преди се строяха къщи, даваха се заеми за строежи, всички бедни хора си построиха къщички и си живеяха. Е, не можеха да викат против властта. Сега не строят. Сега строят само богатите. Лошото според мен е, че се разделихме на богати и бедни. Едните си живеят охолно, имат пари, разполагат, а бедняците като нас страдат. Имал съм случай - утре е 22-о число, когато ще получа пенсията, вечерта си броя стотинките, една по една, за хляб. Това го видя-

хм в ей туй време, „новото“.

Преди всяка година горските си колахме коледник - прасе, със сламинка и чесън изкарвахме в гората, това ядяхме. От малката заплата си спестявах, после ги вложих в овце и козички.

...Стандартите ги научих наизуст и ето - на 91 години още ги помня. Обли греди - тънкият край да има най-много 6 - 8 сантиметра, а дебелият - най-много 22. За мертеците беше 8 - 10 см дебелият край, тънкият - 4 сантиметра. Колове първа група, колове втора група, колове трета група. Много стандарти имаше. Бях се научил с времето, като видя гредата, без още да съм ударил клупата, направо на око да определя колко сантиметра е. В началото имаше само дървена клупа, другите изчисления правихме на ръка и ги поставяхме на челото на дървото. Така беше. Тогава много се държеше на дървесината... Даже вършината събирахме. Зареждахме хлебозавода в гр. Мичурин с вършина. Връзвахме я с тел и я пращахме на завода да пече хляб. Използваше се всичко докрай. 🍞

IN MEMORIAM

На 26 октомври почина Екатерина Илиева – ПОПОВА.

Родена е на 10.09.1959 г. в София.

Средно образование завършва със златен медал за отличен успех, а след това и магистратура по българска филология в СУ „Св. Климент Охридски“. През 1982 г. постъпва като редактор в сп. „Горска и мебелна промишленост“, през

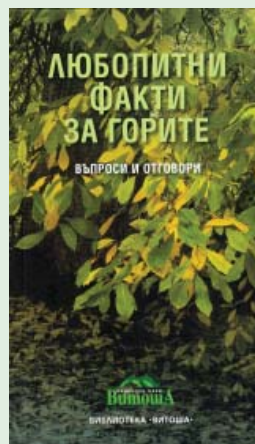
1985 г. преминава на работа в сп. „Горско стопанство“, а през 1992 г. – в приемника им – сп. „Гора“, където се изявява като прецизен професионалист, журналист и редактор на специализирана литература.

През 2009 г. преминава в Изпълнителната агенция по горите като главен експерт, а след това – в Министерството на земеделието и храните, където работи до пенсионирането си като държавен експерт в дирекция „Търговски дружества и държавни предприятия“.

Ще я започнем като майстор на словото, добър човек и професионалист, каквато я познават и колегите от цялата страна.

Поклон пред светлата ѝ памет!

НОВИ КНИГИ

Нова книга в библиотека „Витоша“ – по книгата на Филип Домон и Никола Зарик „Пътеводител на любителите на гората - 300 въпроса и отговора за горите, дърветата и животните“. Текстовете са адаптирани за българския читател от д-р инж. Анна Петракиева. Преди близо 10 години в нашата страна започнаха опитите на практикуващите лесовъди да представят своите знания по занимателен и достъпен начин пред широката общественост,

със специален акцент върху подрастващите.

Въпреки че в началото процесът беше бавен и неуверен, всички осъзнаваха необходимостта от работа с хора и особено с най-малките. Макар и с известно недоверие в началото, беше възприета идеята за развиване на отдавна утвърдената в Европа „Горска педагогика“ – наука за работата с обществото, чрез която лесовъдите разказват за гората, за нейните обитатели и за своята роля за съществуването и опазването ѝ. Плахо, стъпка по стъпка, без ясна представа какво точно е необходимо да се прави и дали това е работа на лесовъдите, експертите в страната придобиха знания и практически опит и най-важното – усетиха радостта от работата с децата и юношите, споделяйки с тях своята любов към гората. 🍓

Африканската чума по свинете през модула „Лов“

Д-р ГЕОРГИ ЧОБАНОВ - директор на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните“, Централно управление на БАБХ

”

АКО НЯКОЙ ОЩЕ ИЗПИТВА СЪМНЕНИЯ, НЕКА ПРОБВА И СЕ УВЕРИ ЛИЧНО, ЧЕ ПОПЪЛВАНЕТО НА ДАННИТЕ В МОДУЛА Е МНОГО ПО-ЛЕСНО, ОТКОЛКОТО ДА ГИ ИЗПРАТИТЕ НА ХАРТИЯ.

“

Вече сме в края на 2020 г. - в разгара на сезона за групов лов на дива свиня. А това е третата година, откакто африканската чума по свинете (АЧС) бе констатирана в страната, и втората на интензивно разпространение на заразата сред дивата популация. Един въпрос неизменно стои – справяме ли се със заразата, успяваме ли да я ограничим, или поне да задържим разрастването ѝ?

Сезонът на груповия лов стартира на 3 октомври и според данните от модул „Лов“ до 30.10.2020 г. са отстреляни 3676 дива свине, а 30 са намерени мъртви.

На *фиг. 1* може да се види териториалното разпределение на отрицателните за АЧС и трихинела проби при дивите свине, а положителните са показани на *фиг. 2*.

Трябва да се отбележи, че 35 от изпратените проби са били негодни за изследване за трихинела, 21 са положителни за трихинела, а 23 са положителни за африканска чума по свинете.

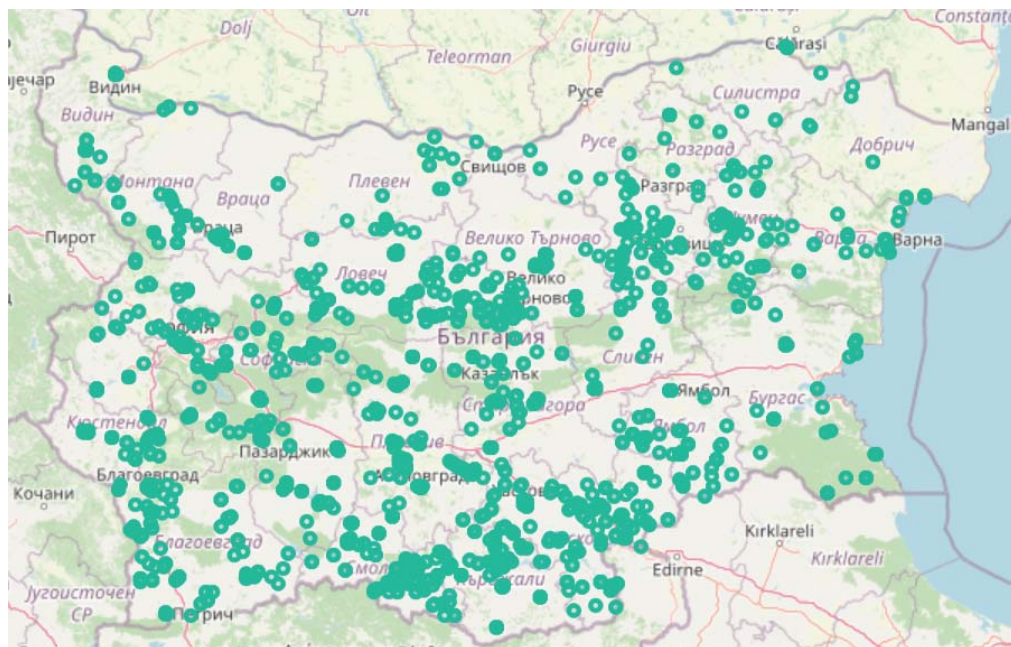
Случаи с положителни проби за АЧС са констатирани в областите: Ямбол – 10; Хасково – 4; Велико Търново, Габрово и София област – по 2; Пазарджик, Стара

Загора и Монтана – по 1 случай. Това са данни от модул „Лов“ – т.е. може да видим и да анализираме само това, което е въведено там, но не и неотчетения по този начин отстрел или намерени труповете на умрели диви свине. Данните са само за първия месец и, сравнявайки с предходните сезони, слуката все още не е в най-високата си точка. Въпреки това на двете фигури ясно се вижда, че АЧС се е придвижила на юг. Може би това се дължи на по-слабия отстрел на север. От *фиг. 1* се вижда, че ловът в областите Видин, Монтана, Враца, Плевен, Русе, Силистра и Добрич не е много резултатен. Това потвърждава мнението, че АЧС ликвидира голяма част от популацията на дива свиня там.

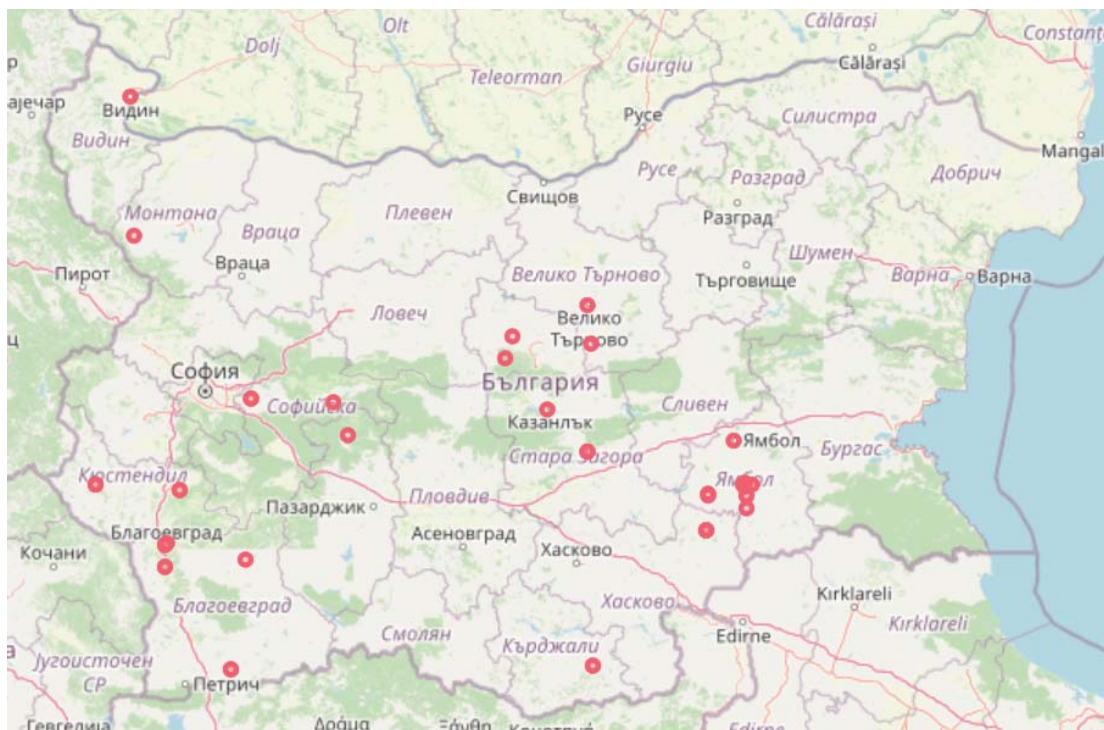
Ако погледнем на данните от друг ъгъл обаче, ще видим, че дори и в тези територии има отстрел. Обнадеждаващо е, че при отстреляните животни няма констатирана АЧС, което косвено доказва правотата на стратегията – при намаляване на броя на дивите свине животните не могат да си предават интензивно заразата и популацията има по-голям шанс да оцелее. Интересно е сравнението на двете карти

за Монтана – на едно и също място има и положителни, и отрицателни проби за АЧС на диви свине. Но това е само на пръв поглед. При по-детайлно проучване се оказва, че всичките 8 проби от Чипровци са въведени в края на града (*фиг. 3*).

Дали този начин за въвеждане на данните е правилен? Преди да отговоря на въпроса, искам да припомня защо създадохме модул „Лов“ – основно, за да могат ловците да получават навременна информация. За целта трябваше да създадем възможност лабораториите бързо, лесно и точно да предоставят данните – в случая това е постигнато. Другата, не маловажна цел на модула, бе да осигури на БАБХ, а и на всички други заинтере-

Фиг. 1. Отстреляни диви свине с отрицателни проби за АЧС и трихинелоза

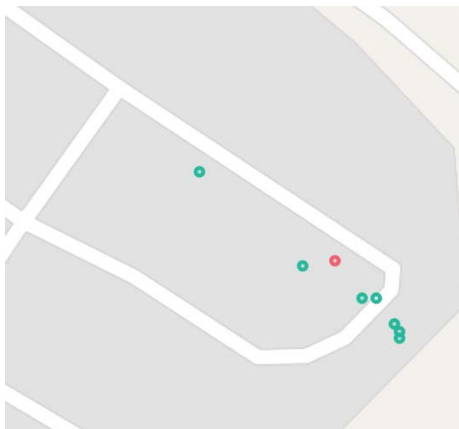

Фиг. 2. Отстреляни и намерени диви свине с положителни проби за АЧС или трихинелоза

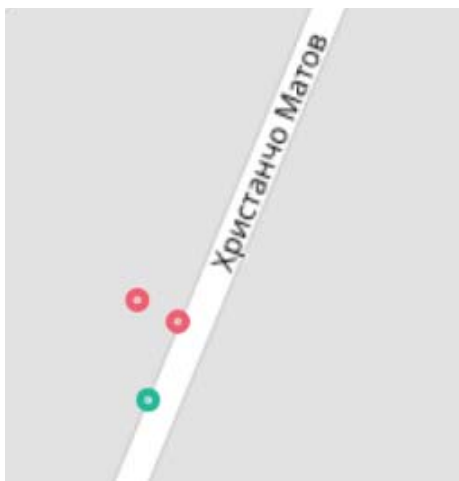
совани страни, вярна информация, която да може да се анализира и да се използва за адаптиране на мерките. Тук разполагаме само с част от информацията – липсват дори и приблизителните координати на отстрела на свинете, а определено не се касае за отстояние до 5 км, нито за землището на Чипровци – т.е. в тази насока има още по какво да работим.

Дали подобно въвеждане на данните в модул „Лов“ постфактум е инцидентно? Уви, не. При набирането на проби от дивите преживни животни за откриване на болестта син език се използват същите комплекти, както и при АЧС, а данните се въвеждат отново в модул „Лов“. Каква е ситуацията при отразяване на тестваните за син език сърни, но в една друга област, може да се види на фиг. 4.

Е, напоследък има доста лисици из градове и села, мяркат се и диви свине в някои покрайнини, но отстрел в населените места липсва. Нормално е да се очаква, че сърните са отстреляни или са намерени мъртви някъде в гората, или поне в полето, а въведените координати в модул „Лов“ съвпадат с тези места. Не зная подробности за конкретния случай, но искам да благодаря на човека, въвел пробите в модула – определено тези координати са

Фиг. 3. Координати на въведените в модул „Лов“ данни от местност край Чипровци

Фиг. 4. Кординати на въведени в модул „Лов“ данни за проби от сърни

по-добри от служебно въведените от центъра на София.

Да обобща – поощрявайте ловците да въвеждат в модул „Лов“ данните за отстрела, макар и с отклонения! Така постепенно данните ще започнат да идват от терена, а не от някоя административна сграда на Изпълнителната агенция по горите или Българската агенция по безопасност на храните.

Още се чува оправданието, че ловците са предимно възрастни хора, които не могат да си служат с модул „Лов“, и това налага

данните да бъдат въвеждани само на определени места – в държавното ловно или горско стопанство, във ветеринарната служба, та дори и в лабораторията! Ако някой още изпитва съмнения, нека пробва и се увери лично, че попълването на данните в модула е много по-лесно, отколкото да изпратите данните на хартия. Дружинките са малко над 3000, ветеринарните лекари в страната са към 3000, полицаите са около 50 000, нямам представа колко са горските и ловните служители. Не знам и колко от тях са ловци, а и дали ходят на лов. Простата аритметика обаче показва, че във всяка дружинка има поне един полицай, ветеринарен лекар, горски служител или друго професионално отговорно лице – млади хора с хубави и скъпи пушки и телефони. Хубаво ще е да не се оплакваме и оправдаваме, а да борим африканската чума по свинете, а важна част от усилията ни е набирането на информация.

Дори и данните да са с неточности, анализът им ще е много по-полезен, отколкото дискусиите и статистиката в социалните мрежи. Според мен ролята на горските служители, ветеринарните лекари и полицаите е да огромяват редовите ловци, а не да дават лош пример. Защото ловът определено продължава! 🍄

Диалог и сътрудничество извън националните граници

ЧАСТ II

✓ **Международни организации за горите – европейски контекст**

✓ **Политически, научни и консултантски институции, чийто профил е насочен към координация и сътрудничество в горите и горския сектор на Европа**

Доц. д-р ГЕОРГИ КОСТОВ – преподавател по дисциплините „Лесовъдство“ и „Световно лесовъдство“ в ЛТУ

Европа е зелен континент (фиг. 1). Площта на горите (в широк смисъл, вкл. храстово-дървесни формации) на Стария континент е кръгло 341 млн. хектара. От тях 182 млн. ха (53.5 %) са в страните от Европейския съюз (вкл. Швейцария и Норвегия), 138 млн. ха (40 %) са разположени в европейската част на Руската федерация, 18 млн. ха (5 %) попадат на териториите на Украйна и Беларус, а около 3 млн. ха (1.5 %) са в териториите на останалите страни. Средната лесистост (вкл. покритие с несклопени храстово-дървесни формации) на ЕС е 42 %, а на Европа в цялост – 45 %. Най-много гора от общата площ в страните от ЕС има на територията на Финландия – 71 %, а най-малко – в Исландия (2 %), Нидерландия (8 %), Дания (16 %), Малта (11 %), Сан Марино и Молдова – под 16 %. В Европа има и страни без гори – Гибралтар и Гренландия (част от Дания, въпреки че географски е част от Северна Америка). Само Южна Америка е континент с по-голяма лесистост от Европа – 47 %.

99
КОГАТО СЕ ГОВОРИ ЗА ОБЩА ПОЛИТИКА В ГОРИТЕ НА ЕВРОПА, Е НЕОБХОДИМО ДА СЕ ДЕФИНИРАТ ПОНЕ ДВЕ НИВА – ТОВА НА ВСИЧКИ (ПОВЕЧЕТО) ДЪРЖАВИ НА КОНТИНЕНТА И ОТДЕЛНО ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ.

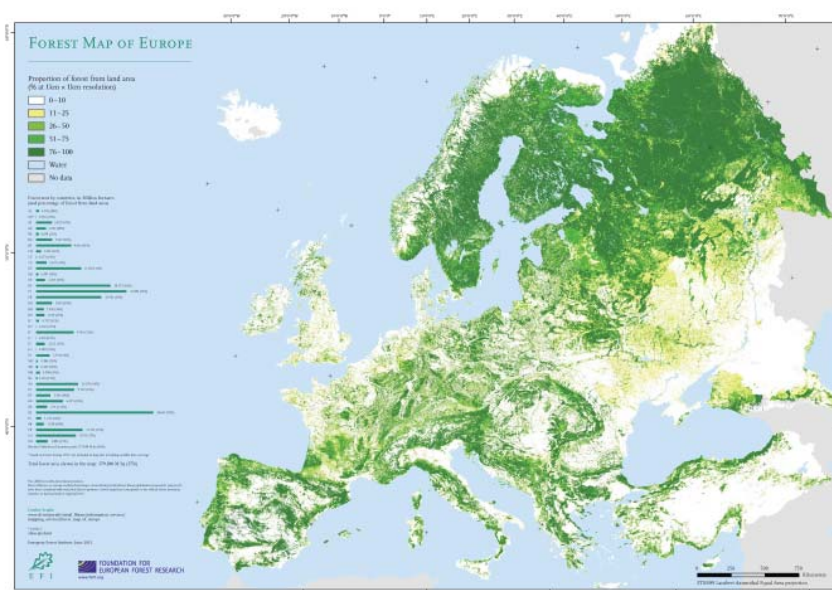
66

Когато се говори за обща политика в горите на Европа, е необходимо да се дефинират поне две нива – това на всички (повечето) държави на континента и отделно политика на Европейския съюз.

Горите на Европа

Първото ниво е най-широко представено чрез т.нар. процес FOREST EUROPE (Горите на Европа). FOREST EUROPE е наименованието на министерската конференция за защита на горите в Европа. Това е общеевропейски и доброволен политически процес на най-високо равнище за междуправителствен диалог и сътрудничество в областта на горските политики. Целта е да се изготвят общи рамкови

виждания и правила за защита и устойчиво управление на горите от всички 47 страни участнички. Като отделна администрация ЕС е представен самостоятелно. От създаването си през 1990 г. в Страсбург процесът FOREST EUROPE доведе до постижения като международно съгласуваните насоки, критерии и показатели за устойчиво управление на горите благодарение на своята мисия: „Засилване на сътрудничеството в областта на горските политики в Европа и насърчаване на устойчивото управление на горите за поддържане на многобройните функции на горите от решаващо значение за обществото“. Общо досега са проведени 7 срещи (министерски конференции), като последната през 2015 г. беше в Мадрид, а следващата ще бъде през 2021 г. в Братислава. В еволюционен контекст значението на отделните конференции е посочено на фиг. 2. Утвърдените от министрите ангажименти са рамка за прилагане на устойчиво управление на горите в европейските страни, адаптирани към техните национални обстоя-

Фиг. 1. Карта на горите на Европа (източник EFI, 2016)

Фиг. 2. Решения и резолюции, приети на седем министерски конференции през 1990 – 2015 г., и тяхната връзка към трите стълба на устойчивото стопанисване – икономически, екологичен и социален

телства и изпълнени по съгласуван начин с останалата част от региона, и укрепват едновременно международното сътрудничество. Днес вече може да се приеме, че на най-високо политическо ниво концепцията за разнообразните екосистемни услуги, които горите осигуряват дългосрочно, само при устойчиво управление е достъпна и в голяма степен въведена в управлението при всички участващи държави. Нещо повече – работата на експертите по управление доведе до разглеждането на правнообвързващо споразумение за стопанисването на горите в държавите от FOREST EUROPE, което ще бъде прецедент в историята на управлението на горите на Континента. Към момента върху споразумението работи междуправителствен комитет с мандат за неговото финализиране преди министерската среща в Братислава. Отделно от тези усилия, под егидата на FOREST EUROPE се изпълнява огромна информационна кампания за горите, тяхното състояние, промени, заплахите за тях, както и подходи за гарантиране на устойчиво управление. На всяка конференция се представя доклад за състоянието на горите в Европа (State of Europe's Forests), който обобщава проверена информация от националните доклади на страните участнички.

Някои важни констатации относно горското стопанство на страните в Процеса от доклада за 2015 година

При обща площ 215 млн. ха средният запас на горите е 163 м³/ха и надхвърля средния за света (133 м³/ха). Средният годишен прираст за последните 25 години е 403 млн. куб. метра. Горите на Европа са предимно едновъзрастни, като само 1/3 са разновъзрастни. Над 80-годишни са 18 % от насажденията, т.е. европейските гори са относително млади. Горите в Европа поглъщат средно около 9 % от емисиите на въглероден диоксид от икономиките на съответните страни (сумарно 719 млн. т годишно). Малко над 3 % от горите са засегнати сериозно от различни болести и вредители. Собствениците на гори получават средно около 619 млн. евро годишно от пазарно признати услуги от горите си (без дървесина). Общият принос на горския сектор, основан на ресурси и услуги от горите, е 0.8 % от brutния вътрешен продукт (GDP) на страните. От население 675 млн. души на страните във FOREST EUROPE 617 млн. души имат достъп до национална горска инвентаризация, а България е единственото изключение за страните от ЕС без такава. Около 50 % (110 млн. ха) от горите в страните се разпознават като такива със специално предназначение

– основно за защита на почвите, водите, биоразнообразието. Редица други количествени и качествени тенденции в горите по общо 12 критерия на национално и общоевропейско ниво, вкл. на ниво ЕС, са достъпни на <https://foresteurope.org/state-europes-forests-2015-report/>.

Европейска референтна рамка в областта на горите

Европейският съюз няма цялостна обща политика за горите поради големите различия в областта на горския сектор между северните, централноевропейските и югоизточните държави членки. От друга страна, ЕС изисква устойчиво управление на горите чрез процеса FOREST EUROPE, в който участват всички държави (ЕС27), а също чрез Стратегията на ЕС за горите и сектора на горското стопанство, 2015. Комисията на ЕС нарича Стратегията Европейска референтна рамка в областта на горите с цел осигуряване на съгласуваност на политиките.

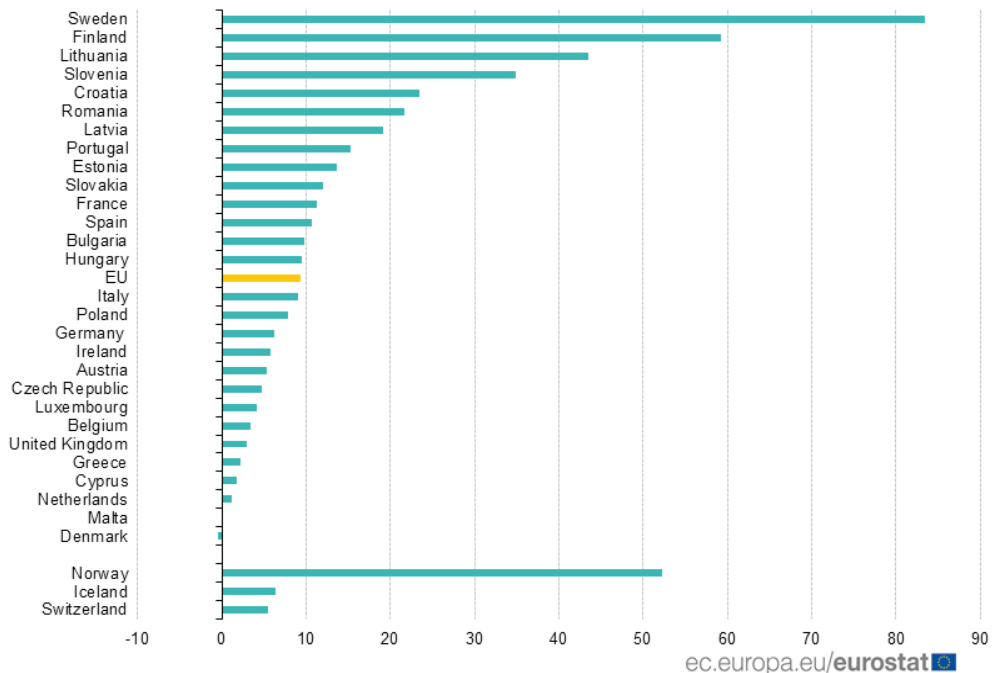
Стратегията е мек политически инструмент, който указва обща рамка на управление, цели пред отрасъла във взаимодействие с останалите части на икономиката, политики и действия за постигане на целите и мерки и източници на финасиране на действията.

В преамбюла на Стратегията са изложени редица данни относно значението и ролята на горите и горския сектор в Европейския съюз. Например в него са заети пряко над 3 млн. европейски граждани; ползват се като добив на обли дървени материали не повече от 70 % от средногодишния прираст на горите (България е на едно от последните места с 55 – 60 %); 60 % от площите на горите са частна собственост, а средно 1/4 са включени в европейската екологична мрежа „Натура 2000“. За горите са били отделени над 5.4 млрд. евро чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (Общата селскостопанска политика, 2008 – 2013) и още приблизително толкова за последния програмен период до 2020 година. Тези средства са около 90 % от отделените от ЕС за изпълнение на зелените цели на Стратегията. Останалите са чрез други инстру-

менти, най-вече в областта на на-уката и опазването на околната среда. Изпълнението на Стратеги-ята се наблюдава от европейските органи за управление – Комисия и Парламент, като по предложение на Европейската комисия Парламен-тът приема през 2015 г. т.нар. Мно-гогодишен план за изпълнение на новата Стратегия на ЕС за горите. Планът предоставя рамка, в която могат да бъдат взети под внимание всички нови политики в различни-те области, свързани с горите.

Осем приоритетни области обхва-щат трите стълба на устойчивото управление на горите – социалния, икономическия и екологическия: 1) подкрепа за нашите селски и градски общности; 2) насърчава-не на конкурентоспособността и устойчивостта на отраслите, свър-зани с горското стопанство, на био-енергията и на екологосъобразната икономика като цяло; 3) горите в контекста на променящ се климат; 4) опазване на горите и подобрява-не на екосистемните услуги; 5) ин-формация за горите и тяхното на-блюдение; 6) научни изследвания и иновации; 7) съвместни действия; 8) горите в световен план. В резул-тат на направения мониторинг и анализ на изпълнението на Плана в своята резолюция от 15.01.2020 г. относно Европейския зелен пакт [2019/2956(RSP)] Парламентът „[...] приветства намерението на Коми-сията да предприеме действия сре-щу глобалното обезлесяване [...] от-правя искане за засилване на тези действия [и] да представи нова, ам-бициозна стратегия на ЕС за горите, с която да се отдаде необходимото признание на важната, мултифунк-ционална и хоризонтална роля, която европейските гори, секторът и устойчивото управление на гори-те играят в борбата с изменението на климата и загубата на биологич-но разнообразие [...]“. Поради това Парламентът изготви два доклада по собствена инициатива: първият е озаглавен „Засилването на дей-ствията на ЕС за защита и възстано-вяване на горите в световен мащаб“ (Stepping up EU Action to Protect and Restore the World's Forests), а втори-ят – „Европейската стратегия за го-

GHG emissions absorption by forests in the EU (% of GHG emissions absorbed)

Фиг. 3. Относителен дял на поглъщане на въглероден двуокис от горите на страните в ЕС спрямо емисиите

рите – перспективи“ (The European Forest Strategy – The Way Forward). Последният документ е основопо-лагащ за новата Стратегия на ЕС за горите. Към момента тя е в процес на напреднало обсъждане и редак-ция на текстове, като в резултат на т.нар. Зелена сделка изпълнението на Стратегията става приоритет на Главна дирекция „Околна среда“ (DG Environment), а не както досе-га на Главна дирекция „Земеделие“ (DG Agri). Самото изработване на новата Стратегия на ЕС за горите, след публикуването на Стратеги-ята на ЕС за биоразнообразието до 2030 година, подсказва, че целите на горската стратегия ще бъдат съ-образени (в някаква степен подчи-нени) с тези на биоразнообразието. Например: създаване на защитни зони за поне 30 % от сухоземната територия на Европа; възстановя-ване на увредените екосистеми на сушата и в морето в цяла Европа чрез засаждане на 3 млн. дървета в ЕС до края на 2030 г.; повиша-ване на биологичното земеделие и богатите на биоразнообразие особености на ландшафта в земе-делските земи; възстановяване до свободнотечащо състояние на поне 25 000 км от реките в ЕС и др.; пре-върщане на ЕС в световен лидер по справяне с глобалната криза, свързана с биологичното разно-

образие; осигуряване на 20 млрд. евро годишно за биологично раз-нообразие от различни източници, включително финансиране от ЕС (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/eu-biodiversity-strategy-2030_bg).

Европейска инфор-мационна система за горските пожари

Набирането на все по-вече обезпокоителна информация за климатичните промени води до решение на ЕК през 1998 г. за съз-даване на Европейската информа-ционна система за горските пожа-ри (European Forest Fire Information System – EFFIS). Това става в съ-трудничество с националните про-тивопожарни администрации за подпомагане на службите, отго-ворни за защитата на горите от пожари в ЕС и съседните държави, както и за осигуряване на служ-бите на държавите в Европейската общност и Европейския парламент с хармонизирана информация за горските пожари в Европа (<http://effis.jrc.ec.europa.eu>). През 2015 г. EFFIS стана един от компоненти-те на службите за управление при извънредни ситуации в програмата КОПЕРНИК на ЕС (COPERNICUS - Emergency Management Service). Ев-

ропейската информационна система за горските пожари се състои от осем модула на географска информационна система, която предоставя в реално време историческа информация за горските пожари и режимите на горски пожари в европейските, близоизточните и северноафриканските региони. Мониторингът на пожарите в EFFIS включва пълния пожарен цикъл, предоставящ информация за условията преди пожара и оценка на щетите след него. Понастоящем базата данни включва близо 2 млн. записа, предоставени от 22 държави, между които и България. EFFIS изготвя годишни доклади – анализи на горските пожари в регионите под наблюдение, които се предоставят на ЕК. Наблюдението на последствията от горските пожари има отношение и към изчисляването на поглъщане или отделяне на въглероден двуокис от горите. Според актуалните данни горите на страните в ЕС абсорбират 417 млн. т въглерод, което, съпоставено с 1990 г. (375 млн. т), е нарастване с 11 % (фиг. 3).

...

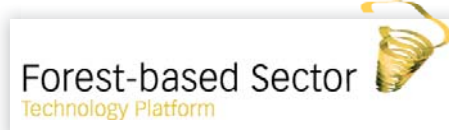

Конфедерация на собствениците на гори в Европа

CEFO (Confederation of European Forest Owners) е нетърговска организация, представляваща интересите на 16 млн. собственици, които притежават 60 % от площта на горите в ЕС. Тя подпомага и защитава концепцията за семейно горско стопанство чрез нарастване на сътрудничеството между членовете, в коопериране с европейските институции и активно лобиране. Кооперирането става под ръководството на Главната квартира в Брюксел и с помощта на Общото събрание и управляващия Конфедерацията Борд. CEFO е създадена в Люксембург през 1996 г. като наследник на Организацията на горските собственици от ЕИК от 1961 година. През 2012 г. Главната квартира се премества в Брюксел – т.нар. Евро-

пейска горска къща (The European Forestry House). Дейностите на CEFO имат за цел да насърчат създаване на политическа рамка с условия за заздравяване на националните организации на горските собственици, подобряване на организационния капацитет, за да се обслужва икономически жизнено, социално ангажирано, културнотрадиционно и екологично отговорно управление на горите. Организацията е партньор на ЕК при изработване на Стратегията за горите, участва и в създаването или дейността на други неправителствени и научни организации за горите: Европейският алианс за биоикономика (The European Bioeconomy Alliance – EUBA), Програмата за сертификация на горите (Programme for the Endorsement of Forest Certification – PEFC) и Технологичната платформа за горския сектор (Forest-based Sector Technology Platform – FTP).

...

Технологична платформа за горския сектор

FTP представлява Европейския център за научни изследвания и иновации в горската биоикономика със седалище в Брюксел. Това е европейска технологична платформа, която се отнася за целия горски сектор. Той обхваща всички видове икономически дейности, свързани с продукти и услуги от горите. Най-лесно е делението на горско стопанство и горска промишленост. В последната може да се разглеждат различни подсектори, например дървопреработване (вкл. производство на мебели и употреба в строителството, производство на дървеснобазирани плочи), производство на целулоза и хартия, печатарска индустрия. Продуктите на горския сектор се отличават със своята дълговечност. Основната цел на FTP е да разработи, популяризира и приложи стратегическа програма за научни изследвания и иновации, за да подобри конкурентоспособността и устойчивостта на горския сектор чрез иновации. В мисията ѝ се

включва модерното Укрепване на иновационния профил на горския сектор. То се реализира чрез широко публично обсъждане и представяне на т.нар. Визия (Vision). В момента актуална тема е VISION 2040, в която се обсъждат приетите през 2018 г. 10 целеви задачи: 1. Устойчиво управление на горите, биологично разнообразие и устойчивост на изменението на климата. 2. Повишен, устойчив дърводобив и мобилизация на суровините. 3. Повече добавена стойност от недървесните екосистемни услуги. 4. Към общество с нулеви отпадъци (със затворен кръг на потреблението). 5. Ефективно използване на природните ресурси. 6. Диверсификация на производствените технологии и логистика в горския сектор. 7. Целенасочени и безопасни работни места и връзки между селските и градските региони. 8. Възобновяеми строителни материали за по-здравословен начин на живот. 9. Нови продукти на основата на влакна и 80 % по-ниски емисии на CO₂. 10. Възобновяема енергия за обществото (<https://www.youtube.com/watch?v=a8PtHhKGTdQ>).

FTP е основният фокусен център на Европейската комисия по отношение на научните изследвания и иновациите, основани на горите. Той е един от най-успешните сред 38-те европейски технологични платформи, признати от Европейската комисия.

...

Европейска асоциация на държавните гори

European State Forest Association – EUSTAFOR, е европейска организация, отговорна за управлението на държавните гори. Това е форум на държавните горски организации в Европа, където понастоящем членуват 36 департамента от 25 страни на ЕС (вкл. Великобритания). Тези държавни структури управляват 49 млн. ха гори с годишен добив на обла дървесина над 120 млн. куб. метра. На основа на паневропейските стратегии за устойчивост EUSTAFOR подпомага своите членове да прилагат собствени стратегии за устойчивост. Нейна

цел е да спомага за изпълнение на общите интереси на държавните гори в контекста на ЕС в рамките на устойчивото им управление. Главните задачи на EUSTAFOR са: (1) да анализира и проучва наличната рамка и условия в ЕС, за да се създадат условия за устойчиво управление на държавните гори; (2) да подпомага разширяването на обмен на идеи и контакти между държавните горски организации в Европа; (3) да информира регулярно своите членове за теми и въпроси, които засягат цяла Европа. През последното десетилетие EUSTAFOR участва като партньор в научни проекти от научните програми „Хоризонт“ и „Седма рамкова програма“ с основна задача разпространение на знания за ролята на горите, техните функции и възможности за интегрирано управление. От тези проекти добре познат на българската горска общественост е INTEGRAL – FUTURE-ORIENTED INTEGRATED MANAGEMENT OF EUROPEAN FOREST поради участието на Лесотехническият университет в него. Организацията е създадена през 2006 г. от Metsähallitus (Финландия), Office National des Forêts (Франция), Latvijas valsts meži (Латвия) и Österreichische Bundesforste AG (Австрия). България членува в EUSTAFOR чрез шестте държавни предприятия. Представително седалище на EUSTAFOR е Европейската горска къща в Брюксел (<https://eustafor.eu/>).

... Европейски институт за горите

Създаден като частна неправителствена научна организация през 1993 г., подпомагана от финландското правителство, Европейският институт за горите (European Forest Institute – EFI) днес е главен източник на научно проверена информация за ЕК по въпросите на горите. Основна цел на EFI е увеличаването на международните изследвания в областта на горите и предоставяне на вземащите решения на непредубедена информация на общоевропейско ниво. От създаването си до днес Европейският институт за

Подписване на документите на Министерската конференция в Мадрид от процеса FOREST EUROPE, 2015 г.

горите се разрасна до световна организация с представителства във Финландия, Испания, Германия, Малайзия и Китай. В EFI участват 130 асоциации на организации от 40 държави в Европа (вкл. Русия и Турция), Азия и Африка. Българските организации, самостоятелни членове на EFI, са Лесотехническият университет и Изпълнителната агенция по горите. Партньори в научната дейност на Института по темите за управление на природните ресурси са най-големите университети и научни институти от цял свят. 29 европейски държави са ратифицирали Конвенцията за EFI, в това число България през 2007 година. Европейският институт за горите е домакин на механизма FLEGT (Forest Law Enforcement, Governance and Trade) на ЕС, който подпомага процеса на управление и търговия при прилагането на законодателството в областта на горите в развиващите се страни, свързан с изпълнението на Плана за действие на FLEGT. По същия начин отговаря и за механизма REDD (Reducing Emissions from Deforestation and Degradation) на ЕС, който подпомага страните партньори в подобряването на управлението на земеползването като част от усилията им да забавят, спрат и обърнат тренда на обезлесяването. Основната дейност на EFI са различни научноприложни проекти, финансирани от програмите на ЕС (над 250 за последните 20 години), както и чрез финансиране от т.нар. Донорски фонд, в който глав-

на роля имат Германия, Испания, Финландия и останалите северни страни (Nordic countries). „Победните“ страни могат да участват със символични суми в Донорския фонд, за да получават цялостен безвъзмезден достъп до наличните научни резултати и прогнози. Въпреки взетите решения за включване в Донорския фонд през 2016 г., България все още не се е възползвала от тази възможност. Много съществена е ролята на EFI за повишаване на нивото и капацитета от знания на участници от партньорските организации и страните членки чрез различни модерни средства – уебинари, конференции, семинари, печатни и онлайн издания. Широкодостъпни, вкл. за българската лесовъдска общественост, са: EFI – News, EFI – Annual Reports, EFI – Discussion Papers, EFI – Think Forest Briefs (<https://efi.int/publications-bank>). Европейският институт за горите разполага със стратегия за дейността си до 2025 г., в която са включени три взаимосвързани интердисциплинарни теми - Биоикономика, Устойчивост и Управление, както и три стратегически цели: 1. Амбициозна европейска зона за научни изследвания и иновации в областта на горите. 2. Научноинформирани политики за справяне с обществените предизвикателства и възможности. 3. Информираност в обществото за значението на горите. Общото мото на стратегията е „Свързване на знанията с действията“ (<https://efi.int/about/strategy>). 🌱

В ДГС – Сливница, залесяват с медоносни дървесни видове

✓ Новите гори на територията на ЮЗДП – Благоевград, са 4000 декара

Инж. Мария Чамбова:
„Акацията е подходящ
вид за възстановяване
на почвата на дегради-
рани терени“.

СВЕТЛАНА БАТАШКА

На запад от Сливница, на предела между Софийска и Пернишка област, в диплите на Вискяр планина се е сгушило село Пищане. Ранна ноемврийска сутрин е. Слънчевите лъчи плахо гаят хребетите над къщите и плевните. Обезлюденото селце бавно се отърсва от прегръдката на мъглата. От местността Йовова глава се чува бръмчене на моторни свредели. Във въздуха се носи аромат на изсъхнали треви, смесен с бензинови пари. Разбираме, че хората от Велинградско вече са на терен и с вдигането на мъглата са започнали работа.

С грижите на служителите от Държавното горско стопанство – Сливница, през следващите 5 години на голия склон над селото ще израсне нова медоносна гора. От разсадниците на Горските стопанства в Етрополе и Пирдоп са доставени 17 850 акациеви фиданки. С произведените преди 2 години дръвчета ще бъдат залесени 50 декара. Мястото не е избрано случайно. Голямата е достатъчно отдалечена от

боровата гора и първа посреща слънцето. Така в близост до селото ще се създаде устойчива среда за пчелните семейства. Сектор „Пчеларство“ е ключов не само за България, но и за цяла Европа. Мерките за целенасочено залесяване с медоносни култури залегнаха в Програмата за развитие на селските райони по предложение на министъра на земеделието, храните и горите Десислава Танева.

Теренът е силно зачимен, обрасъл е с храсти. За да бъдат създадени благоприятни

условия за развитието на дърветата, теренът е предварително почистен. „Акацията не е взискателна към почвените и климатичните условия. Показва устойчивост на ниски и на високи температури, издържа и на замърсен въздух. Има здрава дървесина. Този вид се използва предимно за възстановяване на почвата на деградирани терени. Въпреки това разпространението ѝ трябва да бъде контролирано“ – обяснява инж. Мария Чамбова – главен експерт в дирекция „Горско стопанство“ към Изпълнителната агенция по горите. Изборът на вида е съгласуван и с Регионалната инспекция по околната среда и водите. „Не бива да се допуска навлизането на акация в защитените територии и зони от „Натура 2000“ – допълва инж. Вера Станишева – началник на отдел „Възобновяване на горите“ в Югозападното държавно предприятие.

По данни от ведомството до края на годината на територията на ЮЗДП – Благоевград, ще бъдат залесени общо 4000 дка с горски култури, в т.ч. 25 000 тополови фиданки по поречието на Струма и Места, над 400 000 фиданки от черен бор и космат дъб и 900 дка с фиданки и дъбови жълъди в районите на Рилски манастир, Брезник, Земен, Кюстендил, Невестино и Етрополе.

”
С ПРОИЗВЕДЕНИТЕ
ПРЕДИ 2 ГОДИНИ
ДРЪВЧЕТА ЩЕ
БЪДАТ ЗАЛЕСЕНИ
50 ДЕКАРА.

“

Дъбовата коритуха - опасен Вредител за горите на България

✓ **Най-застрашени са дъбовите видове - цер, благун, зимен и червен дъб, лъжник и пърнар**

Доц. д-р ЗДРАВКО СТАЛЕВ - главен експерт в отдел „Научна и развойна дейност“ на ЮИДП - Сливен
Снимки: ЙОАНА ГЮРОВА - ДПП „Странджа“

99

НАСЕКОМИТЕ ИЗСМУКВАТ ЛИСТНИТЕ СОКОВЕ, СЪДЪРЖАЩИ ХЛОРОФИЛ, КОЕТО ВОДИ ДО РЯЗКО НАМАЛЯВАНЕ НА ФОТОСИНТЕЗАТА, НЕВЪЗМОЖНОСТ ЗА ТРУПАНЕ НА ЛИСТНА МАСА И ЗАГУБА НА ТЕКУЩ ПРИРАСТ.

66

През 2018 г. бях информиран от горски служители и общественици за нападения на неизвестен досега за горите на Странджа насекомен вредител. При направените обследвания бе установено, че става въпрос за инвазивния вид дъбова коритуха (*Corythucha arcuata* S.). Според някои специалисти видът произхожда от горите на Северна Америка, а според други - от Южна Америка. За първи път в Европа е установен в горите на Италия през 2000 г., а в България - през 2012 г. в единични насаждения, като впоследствие се разпространява в редица области на страната.

През 2019 и 2020 г. проведох ентомологични проучвания основно на територията на Странджа и Източна Стара планина за събиране на възможно най-пълна и обективна информация за морфологията, биологията и екологията на вредителя. Бяха събрани данни за пространственото му разпространение и динамика на летеж, както и за нанесените от него щети. Обследванията бяха проведени чрез експедиционния метод, метода на ходови линии и събиране на материали от предварително определени моделни дървета. Обхванати бяха раз-

лични по възраст, състав, пълнота и бонитет насаждения, растящи на различни месторастения. Вследствие на получените резултати могат да бъдат направени няколко основни извода.

Вредителят зимува в стадия имаго под кората на дебелия клон и стъблото и в почвената покривка. Започва своето развитие в началото на април едновременно с разлистването на гората. Възрастните са дребни насекоми, до 2 - 3 мм, наподобяващи дървеници, с прозрачни дантелени крила. Дъбовата коритуха има непълно развитие и преминава през три стадия - яйце, нимфа и имаго. Нимфите са черни и преминават през 4 - 5 възрасти. Яйцата - също черни, могат да достигнат до няколкокостотин върху долната част на листото. Обикновено се групират на площ около 1 кв. сантиметър.

Проучванията ни установиха, че видът развива три поколения годишно с възможност за четвърто. Всяко от тях продължава своето развитие между 30 и 45 дена. Първото завършва в края на май и началото на юни. Второто - до края на юли, а третото - до началото на септември. При определени условия - най-вече сушави години, се развива и четвърта генерация.

Повредите се нанасят от възрастните и нимфите, които изсмукват листните сокове, съдържащи хлорофил. Това води до рязко намаляване на фотосинтезата, невъзможност за трупане на листна маса и загуба на текущ прираст. Впоследствие се стига до пожълтяване и почерняване на листата, преждевременно окапване и влошаване на общото здравословно състояние на дървостоя. Вредителят напада основно дъбовите видове - цер, благун, зимен и червен дъб, лъжник и пърнар. В по-малка степен атакува и други видо-

ве - бук, явор, ясен, леска, клен. Вредителят вероятно е навлязъл в страната ни от горите на Турската Странджа, тъй като през 2019 г. е установено присъствието му само на територията на Държавните горски стопанства в Малко Търново и Звездец. През 2020 г. нападателните площи в тези стопанства се увеличили, а бяха атакувани и други - на територията на ДГС - Царево, Ново Паничарево и Бургас, и в общинските гори на Приморско. Констатирано бе нахлуване на вредителя и в Източна Стара планина - на територията на ДЛС „Несебър“ и Държавните горски стопанства в Айтос и Карнобат. Нападенията на дъбовата коритуха се отразяват изключително негативно върху добива на манов мед в района на Странджа, което поражда обществено безпокойство. Според мен пикът на нападение в горите на Източна България ще бъде през 2021 и 2022 година.

Логично възниква въпросът - какво може да се направи за ограничаване на разпространението

на дъбовата коритуха и за намаляване на нейната численост до безвредна граница от екологична и икономическа гледна точка?

Нужно е специалистите по лесозащита в Стопанствата с територии, засегнати от вредителя, да правят периодични обследвания в периода април - октомври и да предоставят точна и обективна информация за пространственото му разпространение. Според мен представените досега данни в Изпълнителната агенция по горите са значително занижени.

Научните специалисти от Лесотехническият университет и Института за гората към БАН да

започнат проучвания на възможностите за биологична борба с вредителя посредством биоагенти и полезни паразитоиди.

Служители от ИАГ, РДГ, ЛЗС и държавните горски предприятия да организират пресконференции с участието на кметове на населени места, журналисти, общественици и представители на неправителствени организации, на които да бъде

разясняван проблемът, и да се акцентира върху предприетите мерки. Да бъдат инициирани срещи с представители на Дирекции по управление на горите на Турция за обмяна на опит и координиране на общите действия срещу разпространението на дъбовата коритуха.

Накрая ще си позволя да отправя предложение към колегите ентомолози. Името на насекомото да се промени на дантелена дървеница, което по-точно отговаря на морфологията на имагинираните форми, освен това проучванията показват, че нападенията на вредителя не се ограничават само до различните видове дъб. 🍄

PONSSE

BISON

ПО-БЪРЗ, ПО-СИЛЕН, ПО-ПРОИЗВОДИТЕЛЕН

PONSSE Bison „Актив Фрейм“ отвежда концепцията за форуърдър на съвсем ново ниво. Солидната конструкция, съчетана с 16 тона товарен капацитет, е в комбинация с мощен двигател Mercedes-Benz и уникална CVT скоростна кутия. Безстепенната CVT предлага неудържима сила на теглене и значително по-висока скорост при транспорт, което я прави перфектния избор за тежки товари, трудни терени и дълги разстояния.

Ефективността на CVT скоростната кутия, придружена с високото съотношение на хидравликата, дават на Bison „Актив Фрейм“ не само несравним капацитет на задвижване и товарене, но и отличен разход на гориво и тиха и удобна работна обстановка. Създадена е напълно нова концепция за форуърдър.

PROGRESS TECHNIK

ПРОГРЕС ТЕХНИК ООД

София, кв. Горубляне,
ул. Самоковско шосе 66, офис 7
Тел. 0889 879 893

www.progress-technik.com

A logger's best friend

www.ponsse.com

Husqvarna представя следващо поколение мощен професионален трион

След успеха на такива емблематични моторни триони като 281 XR, 288 XR, 390 XR и 395 XR, през следващата година Husqvarna ще представи най-новото поколение от клас 90СС, с фокус върху маневреността и стабилността, с висока мощност, надеждност и производителност, от които професионалистите се нуждаят. Новият 90-кубиков моторен трион на Husqvarna е разработен съвместно с професионалисти лесовъди и секачи от цял свят. Верижният трион е със завишен капацитет на рязане, превъзходна ергономичност и подобрен баланс за оптимална маневреност. Съчетан с веригата X-Cut на Husqvarna и новата олекотена професионална шина, ще провокира секачите и арбористите с режещата система с висока мощност, разработена за най-трудните им задачи.

- Новият мощен моторен трион от Husqvarna е проектиран да надмине постиженията на своите предшественици - казва Гент Симънс - старши директор на дивизия „Професио-

нална грижа за дърветата“ в Husqvarna. - Подобрихме производителността, като същевременно оптимизирахме теглото и усъвършенствахме баланса - всичко това, без да правим компромис със стабилността. Независимо дали извършвате дърводобив в някои от най-отдалечените райони на света, или сте професионален арборист в градска среда, винаги можете да разчитате на мощния моторен трион от клас 90СС.

Очаквайте подробности за иновативната технология. Трионът ще бъде наличен при местните представители от втората половина на 2021 година.

За повече информация:

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ АД

София 1400, ул. „Осми декември“ 13,

тел. 024 666 916

e-mail: info@agroland.eu

www.husqvarna.bg

**СПЕЦИАЛНА ЦЕНА
ЗА 30-ГОДИШНИНАТА**

42 750 лв.
35 500 лв. (без ДДС)

- 11 кВт Електрически
- Пакет хидравлика АНЗ
- М рамка
- SW10

*Промоцията е валидна от 01.01.2020 до 31.12.2020

www.woodmizer.bg | office@ecotechproduct.com

Екотехпродукт ООД
София 1186, ул. „Стар Лозенски път“ № 38
тел./факс: 02/979 17 10 тел.: 02/462 70 35
тел.: 089 3013264

Wood-Mizer®
from forest to final form

1

Инж. Мирослав Маринов – изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, пред сп. „Гора“ 2

Георги Гроздев - *Интервю*: Експертът по ловно стопанство д-р инж. Росен Андреев: Благодарният елен у нас е с много добри генетични заложиби 5

Проф. д-р Александър Ташев – *Дендрология*: Японската малина – нов вид за дендрофлората на България 8

Юлия Събчева – *Международна конференция за климата*: Отново без решение за регулиране на въглеродните емисии 9

Проф. д-н. Сотир Глушков – *Горска техника*: Обучение за оператори на харвестъри и форвардери на симулатор в България 10

Инж. Филип Устабашиев – *Образование*: НППГС „Христо Ботев“ – Велинград, с международен опит от Италия 11

Светлана Бънзарова – *Инициативи*: Национален горски музей – идеята, настоящето и бъдещето 12

Структури на Изпълнителната агенция по горите 14

Календар на международните събития в сферата на горите, лова, риболова и туризма за периода януари-март 2020 г. 17

Проф. д-р Стефан Юруков, гл. ас. д-р Евгени Цавков – *Годишници*: 70 години Катедра „Дендрология“ 18

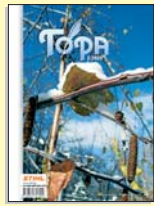
Женя Стоилова – *Актуално*: Пазарът на дървесина е изправен пред сериозни трудности 22

Райна Пашова – *Проекти*: Природната интерпретация – възможност за развитие на устойчив туризъм в защитените територии 24

Инж. Кирил Първанов – *Памет*: 100 години от рождението на инж. Найден Тодоров 25

Конкурси: Петвековен дъб от Ново село е „Дърво с корен 2019“ 26

Светлана Бънзарова – *Обичам България*: Високо застави III корица

2

Светлана Бънзарова – 25 години *Природен парк „Странджа“*: С омаята на странджанската зеленика 2

Ирина Павлова – 40 години *Природен парк „Шуменско плато“*: Пътеки за поколенията 4

Д-р инж. Любчо Тричков – Обзор върху пазара на обла дървесина в световен, европейски и национален мащаб 5

Нови ръководители в горите: Ангел Петров е главен секретар на Изпълнителната агенция по горите 9

Юлия Събчева - *Ново ръководство на ЛТУ*: Проф. д-н. Иван Илиев – ректор на Лесотехническия университет, пред сп. „Гора“: Ще работя за повишаване на авторитета и популярността на нашата Алма матер 10

Юлия Събчева – *Ловно стопанство*: В ДЛС „Искър“ лопатарите са с отлични трофейни качества 13

Георги Гроздев – *Ловни срещи*: Председателят на Сдружение „Ловно-рибарско дружество „Сокол“ – Шумен, Стоян Стоянов: Постигната е промяна в мисленето на българския ловец. 16

Справочник на ИАГ 18

Инж. Иван Степанов – *Трофейно дело*: Да представим нашия професионализъм пред обществото 20

Екатерина Божинова – *Международно изложение*: България се представи с мащабен щанд на „Лов и куче“ 21

Проекти: Благодарният елен във фокуса на учените 22

Минимални цени за ползване на дивечови продукти за организирания ловен туризъм в Република България за периода от 01.03.2020 до 28.02.2021 г. съгласно чл. 76, ал. 2 от Закона за лова и опазване на дивеча 24

Юлия Събчева – 20 години „Булпрофор“ – в подкрепа на горския сектор 27

Проф. д-р Дилянка Безлова, гл. ас. д-р Христина Банчева-Преславска – *Образование*: Устойчиво и достъпно екологично обучение за училищата. . 28

Доц. д-р Надежда Стоянова – *Памет*: Научната дейност на проф. Симеон

Недялков 29

Женя Стоилова – *Горска техника*: Аккумуляторните триони на „Хускварна“ задават нов стандарт за мощност и производителност 30

Юлия Събчева – *Гост на редакцията*: Блажка Димитрова: Философията за нулев отпадък – малки стъпки всеки ден 32

Светлана Бънзарова – *Обичам България*: Какво става с мечтите, които се сбъдват III корица

3

Представяме дирекция „Контрол и опазване на горските територии и ловно стопанство“ ... 2

Борис Господинов – 95 години Седмица на гората 6

140 години регионална държавна горска служба – Велико Търново. 8

Д-р инж. Петя Матева – *Лесозащита*: Здравословно състояние на горите през 2019 г. и предвидени лесозащитни мероприятия през 2020 г. 15

Владимир Константинов – *Анализи*: Защита на горските територии от пожари през 2019 г. 18

Георги Гроздев – *Ловно стопанство*: Директорът на ДЛС „Несебър“ инж. Димитър Мандулев: Предстоят ни нови изпитания и отговорности. 20

Международно изложение: Успешно българско участие в Залцбург 23

Женя Стоилова – *Гост на редакцията*: Григор Николов: Астрономията събужда въображението на хората . 26

Юлия Събчева – *Обичам България*: Панорама на чувствата ... III корица

4

Обръщение на инж. Мирослав Маринов – изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, по повод Седмичата на гората. 2

Моят разказ за гората: Седмичата на гората се пренесе в детското творчество 3

Нови ръководители: Георги Гроздев

е новият главен редактор на сп. „Гора“ 5
Седмица на гората: Ето защо ни е тази Седмица! 6
Информация: Горски служители са съпричастни в условията на извънредно положение 15
Инж. Пенчо Дерменджиев, инж. Мария Добрева, инж. Румен Начев, инж. Никола Каварджиков, доц. д-р Маргарита Георгиева – 60 години лесозащитни станции в България: Важни фитопатогенни гъби по иглиците на белия и черния бор в района на Лесозащитна станция - Пловдив 16
Инж. Спас Тумбев – Анализ: Контрол по опазване на горските територии, дивеча и рибните ресурси в обектите за любителски риболов през 2019 г. 19
За Земята: Изгаси осветлението, дай своя глас за планетата! Денят на Земята – време за размисъл, време за действия 21
Доц. д-р Ангел Ферезлиев – Инициативи: Бъдеще имат само тези, които почитат делото на своите предци 22
Женя Стоилова – Гост на редакцията: Виолета Желязкова: Здравето на природата е пряко свързано с човешкото здраве 25
Похвално слово за Главния. 28
Светлана Бънзарова – Обичам България: На гората – с любов ... III корица

5

Инж. Захаринка Бакларева – Хубава си, моя горо: Живот за гората ... 1
Репортаж по време на пандемия: Подадена ръка 3

Гост на сп. „Гора“: Красимир Дачев: Бизнесът в горите 4
Доц. д-р Георги Костов – Разновъзrastно стопанисване: Неравномерно стопанисване на високостъблените гори 8
Доц. д-р Момчил Панайотов – Анализ: Климатичните промени и горите на България 14
Проф. д.н. Нино Нинов – Дискусия: Защо да говорим отново за африканската чума по дивата свиня? 18
Ангел Петров – Консултация: Вие питате 20
Д-р Свен Ундер – Пресбюро: Коронавирус, пазари, икономика и гори – какво предстои? 22
Д-р Георги Чобанов – Ловно стопанство: Африканската чума по свинете 24

Светлана Бънзарова – Интервю: Инж. Нели Дончева: Искане ми се да променя отношението на обществото към работата на лесовъда 26
Фестивал на Зелениката: Магията на Странджа 28
Татяна Димитрова – Нов национален рекорд на трофей от сръндак 28

6/7

Инж. Иван Чергеланов – Хубава си, моя горо: Практиката и изпитанията са най-добрият учител 1
На гости: Достоинството на една професия 3

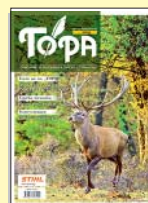
Д-р инж. Ценко Ценов – Практика: Планиране на ползването на дървесина 4
Проф. д.н. Сотир Глушков – Анализ: История и опит в механизацията на дърводобива 9
Проф. д-р Иван Палигоров, доц. д-р Ивайло Иванов, доц. д-р Цанко Българенски – Управление: Горското стопанство в икономическа криза 14
Ангел Петров – Консултация: Вие питате 18
Журналистите от сп. „Гора“: А бяхме млади, или тримата от запаса 19
Георги Гроздев – Ловно стопанство: Интервю с Линда Домбровска: Ловците не трябва да са проблем, а част от решението 20
София Костадинова-Илкова – Еньовден: Силата на билките 22
Телефон 112: Офис „Център 112“ на пет години 27
Чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев – Юбилей: Оригинален научен принос 28
Доц. д-р Мариус Димитров, гл. ас. д-р Евгени Цавков, инж. Борис Господинов – Годишнина: 95 години висше лесотехническо образование в България 30
Женя Стоилова – Интервю: Д-р инж. Александър Дунчев: Балансирани решения при прилагането на стандартите на FSC 34
Уникално дърво: 1000-годишен благуна в землището на с. Заберново 36

8

Инж. Павли Богдански – Хубава си, моя горо: С мисъл за младите и памет за миналото 1
Инж. Мирослав Маринов – Акцент на броя: Прилагане на горското законодател-

ство – основна предпоставка за устойчивото управление на горските територии 3
Инж. Даниела Петкова – Управление на горските територии, собственост на общините: Стопанисване на общинските гори на Трън 7
Гост на сп. „Гора“: Главен комисар Николай Николов: Рискът от пожар зависи и от личното ни отношение 10
Инж. Росен Новаков – Споделен опит: Механизиран и ефикасен дърводобив във фирма „Гораинвест“ АД 12
Д-р инж. Ценко Ценов – Практика: Горско пътно строителство и сеч 16
Инж. Василий Георгиев, инж. Стилиян Герасков – Ловен сезон: Гургулицата 20
Д-р инж. Ася Миленкова, инж. агр. Вяра Роснева – 60 години Лесозащитна станция – София: Борба с ръждивата борова листна оса 22
Инж. Георги Щърбов – Уникално дърво: Източен чинар в село Джигурово 28

9

Инж. Петър Янакиев – Хубава си, моя горо: Предстоят изпитания, липсва ясна стратегия 1

Доц. д-р Георги Костов – Нещо повече за: Диалог и сътрудничество извън националните граници. Част I 3

Доц. д-р Христо Михайлов – Ловно стопанство: Отговорността е на стопанисващите дивеча 6
Ангел Петров – Консултация: Вие питате 9
Д-р инж. Ценко Ценов, Георги Гроздев – Гост на сп. „Гора“: Проф. д-р Георги Рачев: Има и трайно затопляне, има и повече дъжд 10
Проф. д-р Цветан Златанов, д-р инж. Георги Гогушев, доц. д-р Георги Хинков, доц. д-р Ивайло Величков – Споделен опит: Нови подходи 14
Горска техника: Ръчни инструменти за подобряване на работата на горските секачи, одобрени от KWF 18
Д-р инж. Ценко Ценов – Практика: Извозът на дървесина 20
Новини от природните паркове: Възстановява се туристическата инфраструктура на Витоша 24
Пресбюро: Гората в борба за оцеляване 26

Техно Форест БГ

✓ За първи път в България бяха събрани на едно място 4 харвестъра и 4 форвардера

РОСЕН НОВАКОВ

Откриване на „Техно Форест БГ – 2020“ от инж. Валентин Новаков – управител и съдружник във фирма „Гораинвест“ АД.

”

„ТЕХНО ФОРЕСТ БГ“ ИМАШЕ ЗА ЦЕЛ ДА ПОКАЖЕ, ЧЕ ЕДИНСТВЕНОТО РЕШЕНИЕ, КЪМ КОЕТО ТРЯБВА ДА СЕ ВЪРВИ, Е ВНЕДРЯВАНЕ НА МОДЕРНА И ПРОФЕСИОНАЛНА ГОРСКА ТЕХНИКА.

“

От 1 до 3 октомври край Завет, Разградска област, беше организирано първото издание на „Техно Форест БГ“ – горско събитие с множество демонстрации на машини за индустриален дърводобив от водещи производители. Организатори бяха фирма „Гораинвест“ АД – представител за България на шведските компактни харвестъри „Vimek“, и фирма „Прогрес Техник“ ООД – представител на финландската горска техника „Ponsse“. Присъства и фирма „Мегатрон“ ЕАД – представител за страната на „John Deere Forestry“.

Демонстрациите се проведоха в текущи обекти на фирма „Гораинвест“ АД, включващи постепенно-котловинна сеч на липа, ясен и дъб в отдел 1006 б на ДГС „Сеслав“ – гр. Кубрат, с харвестъри „Ponsse Ergo“ с глава Н7 и „John Deere 1170Е“ с глава Н414, и прореждане в липова гора в отдел 1188 с компактен харвестър „Vimek 404 SE“ с глава Keto Forst Xtreme. Подвоз беше демонстриран с форвардери „John Deere 1510Е“, „John Deere 1510G“, „Ponsse Bison“ и „Ponsse Elephant“.

За първи път в България бяха събрани на едно място 4 харвестъра и 4 форвардера, работещи в реални условия, а присъстващите имаха възможността да ги наблюдават отблизо и дори да влязат в кабините им.

Над 180 бяха посетителите на събитието, сред които представители и собственици на фирми за дърводобив, служители на Северноцентралното, Южноцентралното, Югоизточното и Североизточното държавно предприятие и техните поделения, представители на Лесотехническия университет и Института за гората – БАН, оператори на горски машини, бригади за дърводобив.

Все по-големият отлив на работници в дърводобива и остарялата горска техника, с която масово се работи в страната, доведоха, от една страна, до бавното, трудно и несигурно изпълнение на планирания лесосечен фонд, а от друга страна, до смущения и недостиг в снабдяването на българската дървопреработвателна и мебелна индустрия. В този контекст събитието „Техно Форест БГ“ имаше за цел да покаже, че единственото решение, към което трябва да се върви, е внедряване на модерна и професионална горска техника.

За съжаление покупната цена на тази горска техника е висока, а продължават да липсват европейски и национални субсидии, насърчаващи такива инвестиции. Въпреки това вече има немалко фирми в страната, които са направили тази стъпка и работят успешно. Събитието беше мястото да се заостри вниманието на гилдията върху два важни аспекта, които биха спомогнали в най-висока степен за ускоряване на навлизането на професионалната горска техника:

- Все по-осезаемата нужда да се адаптират към механизирания дърводобив съответните наредби и инструкции за сеч.

- Да се организират адекватни курсове за правоспособност „Твк-Г“ с теория и практика (включващи симулатори и/или тренажори) за обучението на оператори на горска техника. Програмата на обучение трябва да бъде фокусирана единствено върху експлоатацията на горски трактори и да се отдели напълно от програмата за обучение на оператори на земеделски трактори за правоспособност „Твк“, което би облекчило и насърчило кандидатите за придобиване на „Твк-Г“.

Допълнителна цел на събитието беше да се покаже, че харвестърите могат да се справят добре и в широколистни гори, като, разбира се, добивът им е по-малък в сравнение с добива в иглолистни гори. Беше показано, че не всеки харвестър е подходящ за всички видове сечи. Големите харвестъри като „John Deere 1270Е“, „John Deere 1170Е“, „Ponsse Ergo“ и „Ponsse Scorpion“ са подходящи за пробирки, постепенно-котловинни и голи сечи, докато компактният харвестър „Vimek 404SE“, който беше представен за пръв път у нас, е подходящ за прочистки и прореждания. 🌱

За първи път в България бяха събрани на едно място 4 харвестъра и 4 форвардера, работещи в реални условия, които публиката можеше да наблюдава отблизо.

VIMEK®

404 SE

Най-продаваният на Скандинавския полуостров
харвестър в компактния клас
вече и в България от Горайнвест АД!

- невероятна маневреност и проходимост
- ниски експлоатационни разходи
- за водене на отгледни сечи и прореждания
- максимален диаметър на поваляне – 30 см
- удачен както за иглолистни, така и за широколистни гори

гр. Русе, бул. Тупракан 49А
Източна Индустриална Зона
тел.: +359 82 843 833
www.gorainvest.com
www.vimek.com

Снегорин ST 330PT

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ АД

София 1700, ул. "Осми декември" №13, тел: 024 666 916

e-mail: info@agroland.eu

www.husqvarna.bg

Husqvarna

READY WHEN YOU ARE